

OM: 201773

Nyírpazonyi Aranyalma Óvoda
4531 Nyírpazony, Széchenyi u. 15.
Tel.: 42/212-476

A Nyírpazonyi Aranyalma Óvoda

Helyi pedagógiai programja

Tartalomjegyzék

Bevezetés

- Ajánlás
- Nevelői becsvágyunk
- Program módosítás indoklása
- Az óvoda adatai

I. Helyzetelemzés

Az óvoda bemutatása

II. Gyermekkép, óvodakép

- II. 1. Gyermekkép
- II. 2. Óvodakép
- II. 3. Pedagóguskép
- II. 4. Dajkakép
- II. 5. Szülőkép

III. Nevelési koncepciónk

IV. Óvodai programunk célja és feladatai

- IV. 1. A program célja
- IV. 2. Egészséges életmódra nevelés
 - IV. 2. 1. Az óvoda egészségfejlesztési programja
- IV. 3. Szocializáció az érzelmi biztonság és erkölcsi nevelés segítségével
- IV. 4. Értelmi nevelés, anyanyelv ápolása

V. A Program megvalósításának feltételei és eszközzrendszere

- V. 1. Környezet
 - V. 1. 1. Tárgyi környezet
 - V. 1. 2. Személyi környezet
 - V. 1. 3. Társadalmi környezet
 - V. 1. 4. A program megvalósítását szolgáló eszközök
- V. 2. Tervezés
 - V. 2. 1. Az óvónő által felajánlott tevékenységek szervezeti keretei
 - V. 2. 2. A tevékenységek időkeretei

V. 2. 3. Személyiségfejlesztő munka tervezése, képességfejlesztés

V. 3. Tevékenységek

V. 3. 1. Játék

V. 3. 2. Tanulás

V. 3. 3. Munkajellegű tevékenységek

V. 3. 4. Az anyanyelvi nevelés és értelmi nevelés területei

- Mozgás
- Verselés, mesélés
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- A külső világ tevékeny megismerése

VI. Az óvoda speciális feladatai

VI. 1. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

VI. 2. A program gyermekvédelmi feladatai

VI. 3. A migráns gyermekek interkulturális nevelése

VI. 4. Tehetséggondozás

VII. A fejlődés nyomon követése, a fejlődés jellemzői, a gyermek fejlettségi szintjének mutatói, óvodáskor végén

VII. 1. A mérés-értékelés- a fejlődés nyomon követése

VII. 2. A gyermek fejlettségi szintjének mutatói óvodáskor végén

VIII. Boldogságóra foglalkozások

IX. Érvényességi rendelkezések

X. Legitimációs záradék

XI. Felülvizsgálat

Bevezetés

1. Ajánlás

Programunkat ajánljuk az óvoda makro- és mikrokörnyezetének egyaránt: elsősorban az óvodahasználóknak, azaz a Nyírpazonyi óvodáskorú gyermekek szüleinek, az általános iskolák nevelőközösségének, valamint Nyírpazony Nagyközség Önkormányzati Képviselőinek figyelmébe. Ajánljuk minden kedves szülő figyelmébe, akinek intézményünk felkeltette érdeklődését.

2. Nevelői becsvágyunk

A gyermekek hosszútávra való feltarisznyázása, amit kapnak, építse testüket, lelküket, gyermeki műveltségüket.

Szeressenek óvodába járni, társas élményeik jó érzésekkel körülvelt emlékképekben raktározódjanak bennük.

3. Programmódosítás indoklása:

Programmódosításunkat az intézmény bővülése, törvényi változások és új tanulási, tevékenységi módszer bevezetése tették szükségessé.

Programunk készítése során a következő törvényeket vettük figyelembe:

- **2011. évi CXCV. törvény A nemzeti Köznevelésről**
- **20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról**
- **229/2012. (VIII.28.) Kormány rendelet a nemzeti köznevelésről szóló tv. végrehajtásáról**
- **363/2012. I. (XII.17.) Kormány rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról**
- **137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról**
- Nemzeti, etnikai kisebbség Óvodai Nevelésének irányelve 1993. évi XXXII. törvény
- A gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, 149/1997. (IX.10.) Korm. végrehajtási rendelet

- 2/2005. (III.1) OM. Rendelet Sajátos nevelési igényű gyerekek neveléséről
- 2007. évi OKM rendelet az Óvodai fejlesztő felkészítésről
- 326/2013. (VIII. 3.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. Törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról

4. Az Óvoda adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése:	NYÍRPAZONY ARANYALMA ÓVODA
Az óvoda címe:	4531 Nyírpazony, Széchenyi u. 15.
Az óvoda fenntartója:	Nyírpazony Nagyközség Önkormányzata
Az óvodai csoportok száma:	5
A programot készítette:	A munkaközösség irányításával a nevelőtestület
Az óvoda vezetője, a program benyújtója:	Óvodavezető

I. Helyzetelemzés

Az óvoda bemutatása

Óvodánk a nagyközség központjában, egy épületben működik. Alapításának éve 1933. A község idős lakosainak visszaemlékezései alapján tudjuk, hogy egy Nyírpazonyban élő földbirtokos, Liptay Jenő építette elveszített gyermeke emlékére.

Abban az időben egy csoporttal, óvónői szolgálati lakással és saját konyhával indult az óvodai élet, majd folyamatosan bővült az épület.

1986-ban új, korszerű konyhát építettek. 1988-ban elértük, hogy minden csoport a jelenlegi épületben nyert elhelyezést. 1993-ban konyhánk mellé 120 férőhelyes ebédlő épült.

2001-ben alapításunk 75. évfordulója alkalmából felvettük az Aranyalma nevet.

2007. szeptember 1-től intézményi átszervezés történt, létrejött a Színi Károly Általános Művelődési Központ, melynek óvodánk is tagja lett. A csoportlétszám háromra csökkent. A megüresedett csoportszoba helyén tornaszobát alakítottunk ki.

2012. szept. 1-től óvodánk újra önálló intézménnyé alakult 4 csoporttal.

2013-ban nagyszabású bővítés vette kezdetét, óvodánk korszerűsödött, egy csoportszobával, egy tornaszobával, és kiszolgáló helyiségekkel bővült. Az új épületszárny átadásával egyidejűleg kialakításra került egy sószoba, amely gyermekeink egészségét szolgálja.

2017. január 1.-től az önkormányzati fenntartású konyha az óvodával egy intézményként működik.

2018. nyarán nagyszabású változások történtek intézményünk életében. Az új nevelési évre beírt gyermekek létszáma indokoltá tette intézményünk bővítését. Így a 2018-2019-es nevelési évet már öt csoporttal indítottuk. Az új csoportot fejlesztő szobánkból hoztuk létre. Ezzel egy időben a fenntartó jóvoltából az óvoda régi szárnyában nagyszabású felújítást végeztünk.

II. Gyermekkép, óvodakép

II. 1. Gyermekkép

Minden gyermek egyedi, egyszeri és megismételhetetlen személyiség és szociális lény, akik számára biztosítjuk az egyéni bánásmódot. A gyermeknek sajátos, életkoronként és egyéneként változó testi és lelki szükségletei vannak. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó. A gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszünk. A gyermekek egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljenek, meglévő hátrányaik csökkenjenek, nem adva helyet bármiféle előítélet kialakulásának. Arra törekszünk, hogy

óvodánkban mind az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, a szülők és a gyermekek számára a befogadó attitűd természetessé váljon.

A gyermek kapcsolatait felnőttel és társaival pozitív érzelmi kötődés jellemezze, boldog, kiegyensúlyozott egyéniséggé váljon. Természetes élethelyzetekben tanulják az együttélés-együttműködés szabályait, gyakorolják a toleráns viselkedést, fejlődjék empátiás képességük. Minden gyermeket egyedi módon fejlesztünk, igyekszünk őket önmagukhoz képest a legmagasabb fejlettségi szintre eljuttatni, akik óvodáskor végére a különbözőségek megtartásával természetes módon együtt élnek. Valljuk, hogy: „Minden gyermek abban fejlődik a legjobban, amiben jól érzi magát!”

Legfőbb nevelési értékünk: **a konstruktív életre nevelés**, mely által képessé válnak arra, hogy majdan alkotó módon tudják élni az életet. A konstruktív életvezetés mutatói, melyeknek alapozására törekszünk: problémaérzékenység, nyitottság, sikerorientáltság, döntőképesség, kitartás, önbizalom.

II. 2. Óvodakép

A gyermek számára az elsődleges szocializációs szintér a család. Az óvoda a családi nevelést kiegészítő önálló nevelési intézmény.

Az óvodai nevelés csak szeretetteljes, melegséget sugárzó légkörben lehetséges. A gyermek kiegyensúlyozott fejlődésének feltétele az óvónő szerető-védő gondoskodása, a simogató kéz melege, a biztató tekintet, melyek érzelmi biztonságot adnak a gyermek számára.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének feltételeit.

Óvodánk különös hangsúlyt fektet a mással nem helyettesíthető játék megvalósulására.

Biztosítjuk a nemzetiséghez tartozó gyermekek integrálását, bevonását az óvodai életbe.

II. 3. Pedagóguskép

A Helyi Nevelési Programban megfogalmazott feladatokat, irányelveket igyekszünk minél eredményesebben megvalósítani. Jó kapcsolatot alakítunk ki az óvoda partnereivel.

A pedagógusi életpálya-modell által támasztott elvárásoknak igyekszünk megfelelni a nyolc kompetencia alapján. A folyamatos belső önértékelés során állandó fejlődésre és megújulásra törekszünk, mely elősegíti szakmai tudásunk gyarapodását.

A gyermek minden tevékenységét az óvodai élet egészét átható játékokban és tevékenykedtetésben megvalósuló folyamatként értelmezzük. **A projekt módszer során a pedagógus szerepe nem a hagyományos módon alakul.**

Módszertani szempontból sokkal konstruktívabb, hiszen átengedjük a gyermekek számára mind a kezdeményezést, mind a lebonyolítást, mind a megszervezést, és olyan, főként indirekt hatásrendszert, módszereket alkalmazunk, ami azoknak eredményességét elősegíti.

Elfogadó és tiszteletet sugárzó magatartásunkkal nyerjük meg a szülőket az együttnevelés érdekében. Óvodapedagógusaink mindannyian gyermeket szerető, megértő, toleráns, figyelmes, következetes, odafigyelő, szakmailag önálló, autonóm, az új befogadására nyitott, önképzésre igényes személyek.

II. 4. Dajkakép

A dajka az óvoda működését segíti, nem pedagógus alkalmazottként hozzájárul a kiváló óvodai neveléshez. Az óvodai csoportokban zajló gondozó- nevelő tevékenységet gyermekszeretettel, türelemmel, elfogadással, empátiával, példamutató magatartásával támogatja. Gyermekközpontú szemléletével, személyi gondozottságával, kommunikációs és beszédmintájával hat az óvodás gyermekek fejlődésére. Kerüli a kihívó beszédet, magatartást, megjelenést. Attitűdje pozitív, fejlesztő, dicsér, buzdít, segít, kerüli az ellentmondást nem tűrő megnyilvánulásokat. Tiszteli a gyermeket, a szülőt, kapcsolataira a tapintat, az elfogadás jellemző. A tudomására jutott pedagógiai információkat titokként kezeli. Nevelési kérdésekben az érdeklődő szülőket tapintatosan az óvodapedagógushoz irányítja.

II. 5. Szülőkép

Fontosnak tartjuk, hogy a családi nevelés és az óvodai nevelés összhangja létrejöjjön az együttnevelés folyamatában. Az óvodában folyó hagyomány-ápolás, természetvédelemre való nevelés, esztétikai nevelés, valamint a boldogságóra foglalkozások a családok szemléletmódjában is tartalmi változásokat idézzen elő. Fontosnak tartjuk a projektek megvalósulásában a szülői támogatást és közreműködést.

Az együttműködés ÉRTÉK. Elismerjük a családi nevelés elsődlegességét, szokás és szabályrendszerét igyekszünk tiszteletben tartani.

Az óvodapedagógus vállalja a megértő, türelmes, érzelmileg elfogadó partner szerepét a képzett szakember felkészültségének felelősségével.

A kommunikáció, a tisztelet, a különbségek elfogadása és a gyermekek érdeke adja a jó partneri kapcsolatok alapját. Az óvodapedagógusok ismerik és tiszteletben tartják, ugyanakkor fogadtatják el a saját objektív álláspontjukat is a szülők nevelési eljárásainak finomítása során.

III. Nevelési koncepciónk

Programunkban a **gyermeki jogok és szabadság** figyelembevételével a **személyiség teljes kibontakoztatására** való törekvést tartjuk szem előtt, az **egyenlő hozzáférés** biztosításával, valamint azt, hogy **a gyermekeket különleges védelem illeti meg** és az óvodai nevelés a **családi nevelés kiegészítője** ebben a folyamatban.

Olyan módszereket, eszközöket határozunk meg a nevelési célok elérése érdekében, amelyek megfelelnek az **Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában** előírt törvénynek.

Továbbá az alapelveink, céljaink meghatározásánál az alábbi tényezőket is hangsúlyosan figyelembe vettük:

- a magyar nemzeti kultúra ill. **hagyományai**,
- a **fejlődéslélektan** tudományos megállapításai,
- az **inkluzív pedagógia** cél- és feladatrendszere,
- a **játék**, az **érzelmek**, az **erkölcs** meghatározó szerepe.
- a **gyermeki fejlődés nyomon követésének** szükségessége,
- az **iskolai életre való alkalmasság** fejlettségi szintjeinek meghatározása.

Ez a program **gyermekközpontú, játék és mozgás orientált, természet közeli, családokkal együttműködő.**

Tartalmazza eddigi óvodai nevelésünk gyakorlatának **értékeit** és **hagyományait**, valamint a hazai innovációkból és reformpedagógiákból átvett elemeket és a **kompetencia alapú óvodai programot.**

Pedagógiánk **pedagógusközpontú** is, mert meggyőződésünk, hogy csak ez teheti a pedagógust **gyermekközpontúvá.**

Szemléletmódunkat az alábbi **egyetemes emberi értékek** alakították:

Eszmei értékeink:

- humanizmus,
- demokratizmus.

Erkölcsei értékeink:

- az én tisztelete,
- a szeretet központúság,
- a család szeretete, tisztelete,
- a haza szeretete, tisztelete,
- őszinteség,
- **a különbségek elfogadása, tisztelete**

Kulturális értékek:

- az élet tisztelete,
- az ember és környezete harmóniája,
- **a környezet védelme,**
- a hagyomány tisztelete,
- a kultúra iránti érzékenység,
- **a különbözőségek elfogadását, elfogadtatását és tiszteletét kiemelt feladatnak tekintjük**

Hiszünk abban, hogy a 3-7 éves gyermek **érzelmei** által vezérelten tanulja meg az életet, ez a kor **értelmileg** is igen **fogékony** időszak a gyermek életében, éppen ezért nagyon fontos a gyermeki ÉN alakulása szempontjából.

A **természetes különbözőségeket** elfogadását, elfogadtatását kiemelt feladatnak tekintjük. A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint szükség esetén a migráns gyermekek óvodai foglalkoztatásának megszervezését integrált szervezeti formában tesszük.

A gyermek játékosága, **játéka**, ami számára öröm és boldogság forrása, jól ötvöződik programunkban a **mozgásfejlesztéssel**, a **természetszeretettel**, ezt szervesen egészíti ki a **családdal való együttműködés**.

Meggyőződésünk, hogy a kisgyermekkorban **cselekvéssel, tevékenységgel** szerzett ismeretek, **érzelemmenteli élmények** hatnak a felnövekvő egyén cselekedeteire. Mindezek megvalósulásában van segítségünkre a **projekt szemléletű tanulási módszer** alkalmazása, hiszen „a szabad cselekvés mindig magasabb rendű, mint a kötelességből végzett.” (Freinet C.)

Erkölcsei, esztétikai értékrendszere kialakul, később a szükségletek további cselekvésre készítetik. Felnőttkorában a művészetek szeretete, a hagyomány-ápolás, **a természet szeretete** már magasabb rendű szükségletként jelenik meg.

Programunk értékrendjének jellemzői:

- rugalmas napirend,
- differenciált bánásmód,
- bizalom,
- érző-, alkotó nevelőtestület,
- együttműködő családi és óvodai közösség,
- családias csoportlétkör (ha az élet úgy kívánja vegyes vagy részben osztott csoportok szervezése).

A játék szerepe a programunkban:

Hisszük, hogy a " játék a gyermek legfontosabb tevékenysége". Megteremtjük a gyermeket éltető **szabadjáték** sajátos feltételrendszerét:

- a gyermeki játék hagyományos eszközrendszerét,
- a mozgásos játék feltételeit,
- a természetes anyagokat biztosítjuk az alkotó játékhöz és a hagyomány-ápoláshoz,
- esztétikus, természetes anyagokból készült játékeszközöket vásárolunk, készítünk

Ellenőrzés, értékelés:

- belső önértékelés
- szakfelügyeleti rendszer

- intézményi önértékelés
- minősítési eljárás, ill. vizsga

Munkánkat folyamatosan ellenőrizzük, értékeljük és fejlesztjük.

IV. Óvodai programunk célja és feladatai

IV. 1. A program célja

A gyermek személyiségének teljes, harmonikus fejlesztése, különös hangsúlyt fektetve a játékra és a mozgásra. Az érzelmi élet gazdagítása, a gyermek fizikai stabilitásának elősegítése. A természetes környezethez fűződő pozitív érzelmek, a közösségi érzés és tudat kialakítása. **Az iskolai életmódra való felkészítés.**

Az óvodai nevelés feladata a 3-7 éves korú óvodás gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

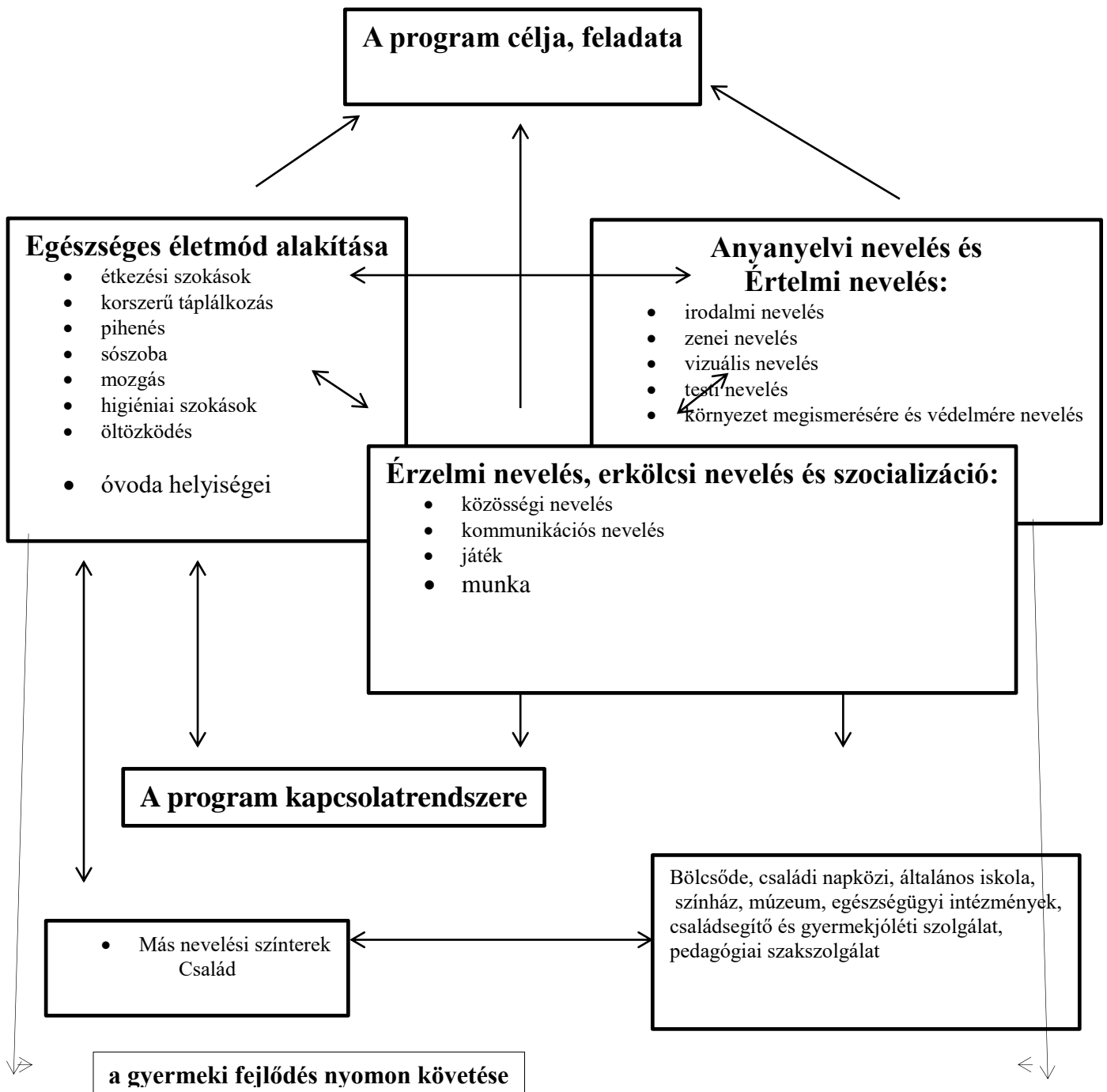
Alapfeladataink:

A gyermek **testi, lelki, értelmi, érzelmi és erkölcsi** szükségleteinek kielégítése, **képességeinek** fejlesztése a következő összetevők segítségével:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi nevelés, erkölcsi nevelés és a szocializáció segítése,
- az anyanyelvi és értelmi nevelés.

Fontos kiindulópontunk, hogy ezek az összetevők szervesen kapcsolódnak egymáshoz, szinte elválaszthatatlanok és kölcsönhatásban vannak, azaz komplexen érvényesülnek a nevelési folyamatban.

A program rendszerábrája

Differenciált bánásmód, egyénre szabott fejlesztés, (felzárkóztatás, tehetséggondozás)

A fejlődés eredménye óvodáskor végén

4.2. Egészséges életmódra nevelés

Az óvodai közösségen belül valósítjuk meg ezt a feladatot. Legfontosabb feladat a **gyermek szükségleteinek kielégítése**, a **testi, lelki** szükségletek harmonikus összehangolása, a heti és napi **életritmus** kialakítása.

Ezt segíti a heti rend, a kötelező és szabadon választható tevékenységek meghatározott ismétlődésével, ritmusával, és a rugalmasan kezelt napirend, melynek keretén belül az étkezések, a pihenés, a mozgás, a játék és egyéb tevékenységek valósulnak meg.

Kiemelten kezeljük a **gyermek fejlődésének** elősegítését, a **helyes higiéniai szokások** kialakítását. Az elsajátítást **fokozatosság** jellemzi.

A gyermekek fejlődését segítik:

A kulturált étkezés szokásaira nevelés:

- ❖ étkezéskor helyes testtartás kialakítása,
- ❖ esztétikus terítésre szoktatás, megfelelő teríték biztosításával,
- ❖ életkortól és fejlettségtől függő étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használata.

Egészséges életmód, korszerű táplálkozás

- ❖ a gyermekek számára eddig ismeretlen ételek megismerése, elfogadtatása,
- ❖ a mindenkori folyadékigény kielégítése,
- ❖ tágas, árnyas udvar,
- ❖ mozgási lehetőségek.

Délutáni pihenés

- ❖ nyugodt légkör megteremtése,
- ❖ pihenés idejének biztosítása a gyermekek egyéni alvásigényének figyelembevételével.

Sószoba használata

- ❖ prevenciós jelleggel idénynek megfelelően

Mozgás

- ❖ nap-légfürdő, friss levegőn való tartózkodás
- ❖ a tevékenységek minél több szabadban történő szervezése.

Higiéniai szokások, szabályok kialakítása

Tisztálkodás

- ❖ kézmosás, törülközés, fésülködés, fogápolás helyes, rendszeres végzésére szoktatás, nevelés az egészségmegőrzés érdekében.

WC használat

- ❖ a WC papír rendszeres és megfelelő használatára szoktatás, különös tekintettel a kislányokra,
- ❖ a WC higiéniai szokásainak kialakítása.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- mozgásuk összerendezetté válik
- testi képességeik (erő, ügyesség, gyorsaság) életkoruknak megfelelőek
- igényükké válik a napi rendszeres mozgás
- igényük van az egészséges, szép tiszta környezetre
- ügyelnek saját külsejük és környezetük rendjére, gondozottságára, részt vesznek a rend és tisztaság fenntartásában
- önállóan, felszólítás nélkül végzik a testápolási teendőket (kézmosás, fogmosás, fésülködés, körömkefe használata), az eszközöket helyükre rakják
- önállóan használják a papír zsebkendőt, helyesen fújják az orrukat
- esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek, az asztalmál kulturáltan viselkednek
- önállóan és igényeiknek megfelelően, higiénikusan étkeznek, szednek ételt, töltenek folyadékot, az evőeszközöket megfelelően használják
- önállóan, a hőmérsékletnek, időjárásnak megfelelően öltözködnek (tudnak gombolni, cipőt kötni)
- ruhájuk tisztaságára, rendezettségére ügyelnek, gondosan bánnak vele
- igénylik a szabadlevegőn való mozgást
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés szokásait elsajátították életkori sajátosságaiknak megfelelően

IV.2.1. Az óvoda egészségfejlesztési programja

Az egészségfejlesztés célja

Az óvodai egészségfejlesztés célját a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § határozza meg, mely szerint: „A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési- oktatási intézmény mindennapjaiban rendszeresen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési - oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.”

Az egészség meghatározása

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálta: "Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség hiánya." Az élet és az egészség az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg.

Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése, az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarati és társkapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé alakítja az egészségvédő magatartást.

Egészségfejlesztés kisgyermekkorban

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület.

Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarat, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét.

Az egészség hármasság (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen a következőkre terjednek ki:

- az egészséges táplálkozás
- a mindennapi egészségvédő testmozgás,
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a szenvedélybetegségek megelőzése, a bántalmazás és erőszak megelőzése
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás, egészségmegőrzés, a személyi higiéné területe
- környezeti higiéné

Az egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja. A helyes étkezési szokásokat kisgyermek korban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit pl. a mozgásigény kifejlesztését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt

tesz szükségessé. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend - összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén is múlik.

Gyermekeink gyakran fogyasztanak tejtermékeket, és az idénynek megfelelő gyümölcsöt és zöldségeket.

Az intézményünkben tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. A konyha által szállított gyümölcsöt a szülők közös megegyezése szerint kiegészíthetik. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy fokozottan csökkentsék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólaféléket, a chipset, édességet.

A különleges étrendet igénylő gyermekek étkeztetését szükség szerinti orvosi igazolás alapján megszervezzük, fokozott figyelemmel kísérjük (tejfehérje és tojás érzékeny). A táplálékallergiás gyermek ételét külön edényben kapjuk.

A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát. Az étkezéshez való előkészületben gyermekeink is részt vesznek - életkori fejlettségüknek megfelelő szinten –, és részesei étkezéskor az önkiszolgálásnak.

Feladataink:

- a kulturált étkezési körülmények biztosítása
- óvodai napirend keretében az óvónők a dajkákkal együttműködve ismertetik meg a gyermekeket új ízekkel
- az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához, intenzív rágásra ösztönzés
- a folyadék folyamatos biztosítása
- életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatával való megismertetés
- fokozottan ügyelünk a táplálék érzékeny gyermekek diétájára
- a szülőkkal, támogatókkal közösen havonta gyümölcs- és zöldségnap szervezése tanácsadás a szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki

- az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmakat teremtünk arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítás)
- minden érzékszervet megmozgatunk a tapasztalatszerzés során, ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatunk, zöldségekből, gyümölcsökből salátákat készítünk, és kóstolunk

Elvárásaink az óvodáskor végére:

- önállóan el tudják dönteni, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek folyadékot a kancsóból
- ismerik a kulturált étkezés szokásait, higiénikusan étkeznek, szívesen kóstolnak meg új ízeket
- ismerik a fogyasztott ételek, gyümölcsök, zöldségek nevét

A mindennapi egészségvédő testmozgás

A mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár.

A változatos mozgáslehetőség biztosítása óvodásaink számára kiemelt feladatunk, ezért minden nap alkalmat teremtünk rá. A játék, a mozgás segíti a gyermeket önmaga és a környező világ jobb megismerésébe. A frissítő, edző mindennapi testmozgás középpontjában is a sok mozgással járó játék áll. Emellett korcsoportra bontott, egy mozgásfejlesztő csoportos foglalkozást is tartunk hetente.

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok. Ha az idő engedi, sokat tartózkodunk a szabadban. Az udvari tevékenység mellett a séta, kirándulás egészíti ki a levegőzést.

A mozgáshoz változatos eszközöket biztosítunk, melyek alkalmasak a nagy- és finommozgások fejlesztésére.

A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartás, ezért a szervezett mozgásfoglalkozások keretében prevenciós, fejlesztő tornagyakorlatok végzésével segítjük a gerinc deformitások megelőzését. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartását javítjuk.

Feladataink:

- a gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-, ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket
- az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek. nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás)
- minél több alkalom biztosítása a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére
- irányított mozgásos játékok szervezése mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal, különböző időkerettel
- hely, idő biztosítása a korosztályok életkori sajátosságainak a figyelembevételével, időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 óra levegő és napfény edzés biztosítása a gyerekeknek a fokozatosságot betartva
- a nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivéve az erős napsugárzás miatt a 11-15 óra közötti időszak)
- az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében

Elvárásaink az óvodáskor végére:

- szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban
- képesek harmonikusan együttműködni társaikkal mozgásos tevékenységekben, örömmel élnek meg a közös mozgást
- kialakult nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyésztelésük összerendezett, ismerik és biztonságosan használják a mozgásfejlesztő és mozgásos tevékenységekhez szükséges eszközöket
- szívesen tartózkodnak a szabad levegőn, természetes igényük a szabadban való mozgás

A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A dohányzás megelőzésének feladata

Felmérések igazolják, hogy az óvodásgyermek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára.

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület.

Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek.

A bántalmazás és erőszak megelőzése

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.).

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.

Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem- és fültanúja más bántalmazásának.

Feladataink:

- intézményünk közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal; ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattól.
- óvodánk alapvető feladata a rábízott gyermekek nevelése; ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében
- a gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermekvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás, egészségmegőrzés

A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki. Elsősegély doboz kötelező minden óvodában.

Feladataink:

- a gyerekek megismertetése a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők is el tudnak végezni (felnőtt segítségét kérni),
- a gyerekek figyelmét felhívni arra, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: kerékpár, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében,
- játékos formában gyakoroltatjuk a mini KRESZ pálya használatát, a közlekedési szabályok betartását,
- a védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.
- módszereink: szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés

Védő-óvó előírások:

Az óvoda házirendjében határoztuk meg azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során be kell tartaniuk.

A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás, a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások
- a tilos és az elvárható magatartásformák

Az egészség megőrzésére nevelés alapfeladata – a helyes táplálkozás, tevékenység - és mozgásban gazdag életmód biztosítása mellett – az egészségvédő szokások kialakítása, mellyel elősegítjük a betegségek megelőzését.

A védekezés területei:

- cseppfertőzés ellen
- tapintás, illetve közvetlen érintkezés útján terjedő fertőzések ellen, fertőzött tárgyak és élelmiszerek által okozott fertőzések ellen
- tartási rendellenességek kialakulása ellen (pl. láb és tartásjavító torna), érzékszervek megbetegedése ellen
- a nap káros sugárzása ellen

Elvárásaink az óvodáskor végére:

- tudnak segítséget kérni a felnőttektől az óvodában előforduló vészhelyzetek, balesetek bekövetkeztével kapcsolatosan
- ismerik a baleset megelőzési szabályokat
- a gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályait ismerik és betartják, a mini KRESZ pályát biztonsággal használják
- elsajátítják a helyes táplálkozás és mozgás gazdag életmód szabályait

Személyi higiéné

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja.

A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus, a dajka részéről bensőséges ellátást igényel. A higiénés szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszegyenyítést.

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására.

Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Feladataink:

- a tisztálkodási folyamat megismertetése: helyes sorrendiség és technika begyakorlása, a legfőbb személyi higiéniai nevelési feladatunk: a kézmosás szokássá fejlesztése, valamint a legintimebb higiénés tevékenység, a WC és a WC-papír használatának megtanítása, az óvodapedagógus, és a dajka részt vállal ennek begyakoroltatásában
- a tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítjuk a gyermekekben
- a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket
- a saját személyi felszerelés (törülköző, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás
- a napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére
- a megvalósításban segítséget nyújtunk, fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot

Elvárásaink az óvodáskor végére:

- a testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek és használják a WC-t
- észreveszik bepiszkított kezüket, bőrüket és azt kellemetlennek, zavarónak, a tisztaságot pedig kellemes állapotnak érzik
- csak a saját felszerelésüket használják
- a tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat, zsebkendőjüket önállóan használják köhögésnél, tüsszentésnél egyaránt
- segítenek a kisebbeknek a különböző önellátásra irányuló tevékenységekben

Öltözködés

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem szerint, hogy mozgásukban ne legyenek akadályozva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghat, jól érzi magát.

A gyermekeknek külön öltöző szekrényük van, ruhásádjuk, tornazásdjuk. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.

Az öltözetnek igen fontos része a váltócipő, legyen hajlékony a talp, széles az orr-rész, és megfelelő a méret. Ne akadályozza a láb mozgását, fejlődését és segítse elő a lábizmok tónusának kialakítását, rögzítését. A jól kiválasztott váltócipővel elkerülhető a balesetek túlnyomó része.

Feladataink:

- az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása
- technikai fogások megtanítása: gombolás, kötés, cipzár le- felhúzása, kifordítás, elejeháta, bal-jobb megkülönböztetése saját felszerelésük, ruhájuk felismerésének gyakorlása
- a napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére
- a megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk, fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot

Elvárásaink az óvodáskor végére:

- teljesen önállóan öltöznek
- képesek megválasztani a helyes öltözködési sorrendet
- képesek önállóan változtatni ruházatukon az időjárásnak és hőérzetüknek megfelelően, ismerik saját ruhájukat és azt mindig a jelükhöz teszik
- tudnak cipőt fűzni és kötni, valamint ruhájukat ki- begombolni, cipzárt le- felhúzni

Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat.

Környezeti higiéné

A világszinten egységesülő, globalizált világ a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékoskosságot is beemeli az óvodai nevelés kompetenciájába.

Feladataink:

Óvónők és dajkák közösen:

- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezet-tudatos magatartás megalapozása
- a környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelni
- az óvoda tisztaságának megóvása
- az óvoda épületének és környezetének szépítése, virágosítása, a csoportszobák szellőztetése
- a megfelelő fűtés és világítás biztosítása, takarékoskodás az energiákkal: víz, gáz, áram, papír

Elvárásaink az óvodáskor végére:

- környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, ismerik a rendetlenség megszüntetésének módját
- megfelelően használják az óvoda épületének helyiségeit, valamint a környezet tisztán tartására szolgáló eszközöket (lábtörlő, takarító eszközök)
- takarékoskodnak a vízzel
- részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben (téli madárvédelem, élőlények, növények óvása)

A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szülők egészségkultúráltsága, valamint az óvodai egészségvédelemmel való kapcsolatuk jelentős tényező az egészségpedagógiai óvodai program megvalósításában.

A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat. A szülőket többféle formában is tájékoztatjuk programunkról: írásos összefoglaló, szülői értekezlet, fogadó óra.

Szülői értekezletek témájaként választjuk az egészségfejlesztés területeit is (a kisgyermek nevelése, egészséggondozása, egészséges életmódra szoktatása).

Együttműködés az egészségügyi szakszolgálattal (orvosokkal, védőnővel)

Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermek- egészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe. Az óvodai gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése rendszerileg kiterjed a gyermek- egészségügyi ellenőrző vizsgálatokra, az óvodai egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és - fejlesztő (orvosi, védőnői) tevékenységre.

Az óvoda és a védőnő kapcsolatát erősíti a gyermekek „előéletének” jobb megismerése: a fejlődési lapok, anamnézis-feljegyzések áttanulmányozása, az egészségre, szociokulturális helyzetére vonatkozó adatok cseréje.

IV. 3. Szocializáció az érzelmi biztonság és erkölcsi nevelés segítségével

A gyermekek közösségi magatartásának megalapozása az óvodai nevelésünket teljes egészében átszövő feladat.

Az óvodai elfogadás – befogadás nagy gondosságot és odafigyelést igényel, bármilyen életkorban történik is ez. Ez a későbbiek során a gyermek, szülő és óvoda kapcsolatának meghatározója lehet.

Fontosnak tartjuk a fokozatosság elvének érvényesítését, ezért megteremtjük a lehetőséget a gyermeknek a szülőtől való **fokozatos elszakadáshoz**. Ennek érdekében befogadási tervet készítünk, melyet a szülővel egyeztetve valósítunk meg. E folyamatot akkor tekinthetjük befejezettnek, amikor a gyermek teljesen megismerte és elfogadta környezetét, bizalmat érez az őt körülvevő felnőttek és környezete iránt.

A gyermek óvodában eltöltött idejét úgy igyekszünk megtervezni és megszervezni, hogy mindig érezze a számára legfontosabbat: az **érzelmi biztonságot**, melynek biztosítéka az **óvónő és a dajka elfogadó, gondoskodó, segítő személye, a szeretetteljes légkör kialakítása**.

A szocializáció során fejlődik a gyermek **pozitív emberi magatartása**, társaihoz való viszonyulása, kialakul egészséges **versenyszelleme, kudarcűrése, figyelme, türelme, kitartása, egymás iránti figyelmessége, segítőkészsége**.

A gyermek az óvodai élet **tevékenységeinek segítségével megtanul: alkalmazkodni, elfogadni, tolerálni, szükségleteit késleltetni, önmagát megvalósítani**, nem sértve a másik gyermek szabadságát.

Óvodai csoportok szervezése:

Nevelőtestületünk a homogén életkorú csoportok szervezését helyezi előtérbe, de az aktuális nevelési év gyermeklétszámának és életkori összetételének függvényében osztott vagy részben osztott csoportokat is szervezünk.

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy gyermekeink megtalálják az érzelmi biztonságot a saját közösségükben.

Az óvodában zajló különböző tevékenységek során a gyerekek erkölcsi, esztétikai értékrendszere alakul, s teljes személyiségük fejlődik.

Fontos, hogy elfogadják társaikat akkor is, ha a többiekétől eltérő a külsejük, viselkedésük.

Értékeljék az őket körülvevő környezetet, segítségünkkel fedezzék fel a rejtett szépségeket, a kulturális értékeket.

A kultúra, a hagyományok megismerése a nemzeti érzés csíráit teremti meg a gyerekekben. Erősíti a közösségi érzést, s más kultúrák tiszteletére is nevel.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- ismerik a szűkebb és tágabb környezetüket
- a gyerekekben kialakul a kötődés a szülőföldjükhöz, lakóhelyükhöz, óvodájukhoz, társaikhoz, a csoportban dolgozó felnőttekhez, megbecsülik környezetüket
- szeretik óvodájukat, elfogadják, tisztelik társaikat és a felnőtteket
- igényükké válik a kialakult szokás- és szabályrendszer betartása és betartatása
- konfliktus helyzetekben képesek kompromisszumokat kötni, a problémákat békés úton, önállóan megoldani
- a közös tevékenységekben aktívan és szívesen vesznek részt, örülnek az együtt elért közös sikereknek
- szívesen dolgoznak a közösségért felelősséget vállalva
- a közösség értékrendjét tiszteletben tartják
- elfogadják, követik a felnőtt utasításait, kéréseit, értik a metakommunikatív jelzéseket
- önálló véleményalkotásra, választásra, döntésre képesek
- szükség esetén segítik egymást, észreveszik, ha valaki segítségre szorul
- kialakult szabálytudat, feladattudat, önállóság, önfegyelem jellemzi őket
- szociálisan érettek

IV. 4. Értelmi nevelés, anyanyelv ápolása

Az óvodai élet **változatos tevékenységei** a gyermek anyanyelvi nevelését, értelmi képességeinek fejlesztését is szolgálják. A gyermeki tevékenységek mindenre lehetőséget nyújtanak. Fontos és elkerülhetetlen a gyermek utánzó hajlama miatt az őt nevelő **személyek példamutatása**.

A **helyes és érthető** beszéd fejlesztésén kívül szükséges az **egyéb kommunikációs jelzésekre** is ráirányítani a gyermekek figyelmét. Ezek gyakorlását az **óvoda mindennapjaiban a tevékenységek segítségével oldjuk meg**.

Időt és helyet biztosítunk, lehetőséget teremtünk a felnőttek és gyermekek, a gyermekek és gyermekek **egymás közötti beszélgetéseire**. Ezenkívül lehetőséget nyújtunk saját gondolataik mások előtt szóban való kifejezésére és meghallgatására, mely fejleszti a verbális kommunikációt és a másik tiszteletére is nevel.

A feladatcsoportok és tevékenységek során átadásra kerülő ismeretek tervezése, életkor és egyéni képességek figyelembevételével az óvodai csoportnaplóban történik.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- képesek élményeik, gondolataik, kérdéseik megfogalmazására, következtetések levonására
- képesek figyelemmel követni az elhangzott szöveget, megérteni annak jelentését, és bizonyítani, hogy megértették
- képesek párbeszéd megfigyelésére, értésére és folytatására
- szívesen, természetes beszédmodorban beszélgetnek, kommunikálnak
- képesek a változatos megoldásra, a kreativitásra
- mindennapi beszédükben mesélés, bábozás során használják a népmesékből megismert fordulatokat, kifejezéseket
- képesek grammatikailag helyes mondatalkotásra az új kifejezésekkel, és tudatosan használják azokat
- az új kifejezések aktívan beépülnek szókincsükbe, képesek a szavak mondattá fűzésére, egyszerű és bővített mondatok alkotására
- kifejezésükben tükröződik a tér és idő tagolása, ok-okozati viszonyok felismerése,
- képesek egymásra figyelni, kapcsolatot teremteni, a társaik és a felnőttek beszédét megértik

- képesek bátran megnyilatkozni szóban
- képesek a nonverbális eszközök (gesztusok, mimika, tekintet, testbeszéd) észlelésére, megértésére
- megalapozódik a könyv és könyvtár használat, színházlátogatás igénye, kialakulnak az ezekhez kapcsolódó viselkedésformák
- érdeklődésük sokoldalú
- képesek a pontos, differenciált vizuális érzékelésre-észlelésre (alak, forma, szín, méret)
- a hallott információkat pontosan észlelik, megkülönböztetik
- képesek megérteni, hogy a mondatok szavakból épülnek fel, megérteni a szavak jelentését a különböző beszédhelyzetekben, játékhelyzetekben
- képesek a szavak szótagokra bontására, a szótagok helyének felismerésére különböző szavakban, a szavak hangokra bontására, a hallott hangok helyének a megállapítására (szó elején, szó közepén, szó végén)
- emlékezetük, képzeletük megfelelően fejlett, gondolkodásuk logikus, ok-okozati összefüggéseket felismernek
- képesek személyes élmények elbeszélésére, szövegalkotásra konkrét helyzetekben (képek, tárgyak, konkrét szituációk alapján), vers, mese reprodukálására, dramatizálására
- gondolataikat képesek választékosan kifejezni
- képesek az irodalmi alkotások hőisével azonosulni, élmények, érzelmek hangulatok, benyomások érzékelésére, megélésére a befogadás folyamatában
- képesek az esztétikai élményszerzésre, az esztétikai hatások befogadására

V. A program megvalósításának feltételei és eszközrendszere

A nevelési feladataink megvalósításához megfelelő **környezet, szervezőmunka, tevékenységek** szükségesek.

V. 1. Környezet

Céljaink elérése érdekében a megtervezett környezeti hatásoknak is támogatónak kell lenni.

Ezek az alábbiak:

- a) tárgyi környezet (udvar, épület),
- b) személyi környezet,
- c) társadalmi környezet,
- d) a program megvalósítását szolgáló eszközök.

Az óvodai környezet kialakításának elvei:

- A gyermekek környezetében az eszközöket nyílt polcokon elérhető magasságban helyezük el. Minden eszköz állandó helyen van, ez segíti a gyermeket abban, hogy cselekedetei is rendezettek legyenek. Az eszközöket mindig a helyére kell visszatenni. A rend nem egy külső személy figyelmeztetésére fenntartott állapot, hanem a gyermekben kialakuló igény.
- Fontos elv, hogy a környezet ne legyen zavaró, zaklatott, legyen könnyű a tájékozódás, a rend fenntartása. Megköveteljük az egyszerűséget, a funkcionalitást, a természetes anyagok dominanciáját, az ízléses színvilágot. A csoportszobában sok fejlesztő eszköz és játékeszköz van, illetve más tevékenységek eszközei is megtalálhatóak (barkácsolás, rajzolás, vizuális tevékenységek eszközei).
- Alapvető követelmény az évente történő teljes környezetre vonatkozó balesetvédelmi átvizsgálás és az ennek nyomán elvégzett balesetveszély elhárítása. Ezen túlmenően valamennyi munkatárs felelős a saját munkaterületére vonatkozó biztonságvédelmi előírások betartására, az esetleg felmerülő veszélyek súlyától függően az elhárításra, vagy a veszély jelzésére az óvodavezető felé.

V. 1. 1. Tárgyi környezet

1. Csoportszoba

A csoportszoba berendezései a gyermekek **biztonságát, egészségének óvását és mozgásterének** biztosítását szolgálják. A tárgyak, bútorok a gyermekek méreteinek megfelelően könnyen mozdíthatóak.

A belső tér eszközei **lehetőség szerint természetes anyagokból, megfelelő célt szolgáló műanyag és fém eszközökből állnak.**

A szülők számára faliújságon elhelyezett írások:

- Tanult versek gyűjteménye (korcsoport szerint),
- Tanult énekek gyűjteménye (korcsoport szerint),
- Aktuális felhívások,
- Neveléssel kapcsolatos cikkek
- Hetirend, napirend
- Házi rend

2. Öltöző

Öltözővel kapcsolatos követelmények

A gyermekek ruházataikat kis öltözőfakkból helyezhetik el, ami saját jelükkel van ellátva. A ruházatokban a váltóruha tárolására van lehetőség. A gyermekek személyes holmit tartalmazó zsákját jellel látjuk el. Gyermekenként egy váltás cipő kötelező higiéniai okokból.

Az öltözőket az adott évszaknak megfelelően esztétikusan, a csoport igényeinek megfelelően, hangulati elemekkel és gyermeki munkákkal látjuk el.

3. Mosdó

A gyermekmosdóval kapcsolatos követelmények a gyermekek számára:

- Gyermekek törölközői jellel ellátott tartón függesztve.
- A fésűk gyermekenként a megfelelő jelhez elhelyezve. Fogmosó felszerelés, pohár, fogkefe, gyermekenként jellel ellátva.
- Felnőtt törölköző külön biztosított legyen
- Egy tál és törlőkendő az asztallemosáshoz.

- Folyamatosan toalettpapír ellátás minden WC-hez.
- Folyékony szappan minden mosdókagylóhoz.
- Csoportonként körömkefe biztosítása.
- Tükör

4. Udvar

Az óvoda udvara a gyermekek **szabadban végzett tevékenységét szolgálja**. Biztosítjuk az **árnyékos** és a **napos** udvarrészeket, a testnevelés foglalkozásokhoz az **egyenletes területeket**. Homokozók, mászóakák, udvari sportszerek, babaházak biztosítják a gyermekek udvari, tevékenységéhez a megfelelő színteret. Sáros időben a levegőzésre lehetőség van a teraszon. A gyermekek számára biztosítjuk a nyári időszakban az egész napos kint tartózkodás feltételeit is.

V. 1. 2. Személyi környezet

A személyi környezetet elsősorban az **óvodapedagógusok**, a pedagógiai munkát segítők és az egyéb alkalmazottak alkotják.

Az óvodai nevelőmunka eredményességét befolyásolja az óvónők **elméleti felkészültsége** és **belső emberi tulajdonságaik**: kommunikációs képességük, kapcsolatteremtő készségük, nyitottságuk, empátiájuk, érzékenységük és kooperációs képességük.

Minden óvónőnk a törvény által előírt pedagógiai szakképzettséggel rendelkezik, a dajkák szakképzettek.

A jövőben olyan továbbképzési igényeket támogatunk, amelyek ezen program még tökéletesebb megvalósítását segítik.

A pedagógiai munkát segítő dajkák részére is rendszeresen szervezünk továbbképzést.

Külső szakemberek:

- logopédus
- pszichológus
- fejlesztő pedagógus
- gyógypedagógus

Ők a Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei, vagy utazó szakemberek, speciális esetekben nyújtanak segítséget a gyermekeknek, az óvónőknek és a szülőknek.

V. 1. 3. Társadalmi környezet

Az óvodába lépés feltételei

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

- Az óvoda a gyermek hároméves korától ellátja - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározottak szerint - a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is.
- A gyermek - ha e törvény másképp nem rendelkezik - abban az évben, amelyben az ötödik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától napi négy órát köteles óvodai nevelésben részt venni.
- Az óvodai foglalkozásokat oly módon szervezzük meg, hogy az óvoda a szülők igényei szerint eleget tudjon tenni az óvodai neveléssel, a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatainak. Az e törvényben meghatározott óvodai feladatok ellátásához igénybe vehető heti időkeret ötven óra, melyet indokolt esetben megnövelünk a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokhoz szükséges idővel.
- A gyermek utoljára abban az évben kezdhet óvodai nevelési évet, amelyben a hetedik életévét betölti. Abban az évben, amelyben a gyermek a hetedik életévét betölti, akkor kezdhet újabb nevelési évet az óvodában, ha augusztus 31. után született, és a nevelési tanácsadó vagy a szakértői és rehabilitációs bizottság javasolja, hogy még egy nevelési évig maradjon az óvodában. A nevelési tanácsadó vagy a szakértői és rehabilitációs bizottság ilyen javaslatot a szülő kérésére és az óvoda nevelőtestületének egyetértésével tehet. A nevelőtestület egyetértését a nevelési tanácsadó, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság a gyermek, tanuló vizsgálatának megkezdése előtt szerzi be. A nevelési tanácsadó, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság - szakvéleményének megküldésével - értesíti a lakóhely, ennek hiányában a tartózkodási hely szerint

illetékes jegyzőt, ha javasolja, hogy a gyermek további egy évig óvodai nevelésben vegyen részt. (1993. évi LXXIX. tv. a közoktatásról)

Az óvodai nevelés a családi nevelést egészíti ki. Mindebből következik, hogy a család számára teljes az **óvodánk nyitottsága**. Ezt szolgálja a rendszeres betekintés lehetősége az óvodai életbe, nevelési gondok, problémák közös megbeszélése, megoldások keresése.

Az alábbi kapcsolattartási formákat alkalmazzuk az együttnevelés érdekében:

- szülői értekezletek,
- nyílt napok,
- munka délutánok,
- esetmegbeszélések,
- fogadórák,
- családlátogatások,
- közös ünneplések, rendezvények,
- családi napok, sportesemények

A gyermekek óvodába érkezése és távozása rugalmas- szülő igényéhez - igazodó. Így lehetőség van arra, hogy a gyermekek minél több időt tölthessenek otthon a családban.

Az szülőkkel való együttműködés tartalma:

Alapozhatunk arra a tényre, hogy a gyermek viselkedése, viszonyai, érzelmi élete, szokásai főként a családi minta szerint formálódik. Az óvoda szükség szerint megerősít, segítséget, mintát nyújt.

A szülőkkel való kapcsolattartás lehetséges módjai:

- A program értékrendszerét az első szülői értekezleten megismertetjük a szülőkkel.
- Családot látogatunk az új gyermekeknél – később szükség esetén.
- A befogadás idejét egyénre szabottan adjuk meg.
- Minden természetesen adódó alkalmat kihasználunk a szülőkkel való beszélgetésre.
- A szülőket bevonjuk a szervezési feladatokba, az operatív munkákba.
- Munkadélutánokat, beszélgető-köröket szervezünk.
- Szülői értekezleteket, előadásokat, ismeretterjesztő alkalmakat szervezünk.
- Folyamatosan lehetőséget biztosítunk, hogy a szülők betekinthesse az óvodai nevelőmunka folyamatába, gyermekük mindennapjaiba. A szülők képviselőjét a **Szülői**

Munkaközösség látja el, amely nemcsak koordináló, hanem kezdeményező is a folyamatos együttműködés elősegítésében.

Családi napközi

A családi napközivel való együttműködés alapelvei

- Óvodánk szoros kapcsolatot ápol a családi napköziben dolgozó nevelőkkel, ill. a gyermekekkel.
- Lehetőséget nyújtunk az óvodánkban folyó tevékenységekbe való betekintésre, ill. bekapcsolódásra.

Iskola

Az iskolába lépés feltételei

A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a kormányhivatal a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését. (2011. évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről)

Az általános iskolával tartjuk a kapcsolatot, hogy a kicsik közvetlenül megismerkedjenek az iskolai életmóddal. Figyelemmel kísérjük az első osztályokból való kimenetelt. Meglátogatjuk a volt óvodásainkat

Az iskolák részére bemutatkozási lehetőséget biztosítunk, hogy a tanköteles korú (6-7 éves) gyermekek szülei megismerhessék programjukat, kínálatukat.

Az iskola pedagógusainak bemutatjuk a programunkat. Szakmai betekintés, nyílt napok keretében lehetőséget adunk a tanító kollegáknak, hogy megismerjék a leendő elsőosztályos gyermekeket.

Közművelődési intézmények

Alkalmanként látogatjuk a Falu Múzeum, ill. a helyi Falu Ház kiállításait, programjait. Egyéb művészeti körökkel (színház, könyvtár) is tartjuk a kapcsolatot.

Pedagógiai szakszolgálat

Problémás, nehezen nevelhető, magatartászavaros, tanulási zavarokkal küzdő, beszédhibás gyermekek esetében a szakszolgálat szakembereinek segítségét kérjük.

Szükség esetén elvégzik a nagycsoportos gyermekek iskolaérettségi vizsgálatát.

Szakembereik műhelymunka keretében részt vesznek egy-egy aktuális szakmai probléma feldolgozásában.

Gyermekjóléti szolgálat

Az óvoda a Gyermekjóléti szolgálat jelzőrendszerébe tartozik. A szolgálattal a gyermekvédelmi felelősök tartják a kapcsolatot, a gyermekek érdekében részt veszünk a családsegítőkkel közös esetmegbeszéléseken.

Egyházak

Óvodánk nyitott a **hitre nevelés** megvalósítására -a helyi egyházak által megbízott hitoktatókat fogadjuk, - melyre lehetőséget és helyet biztosítunk a napirendünkben.

Fenntartóval

Önkormányzatunk folyamatosan figyelemmel kíséri az óvodában folyó munkát. Folyamatos, napi kapcsolatot tartunk, problémáink megoldását az együttműködés jellemzi.

Határon túli óvoda

Óvodánk kapcsolatot ápol községünk testvértelepülésének óvodájával (Nagygyéres), mely kapcsolatot törekszünk még tartalmasabbá tenni a közös programok szervezésével, egymás kultúrájának, hagyományainak megismerésével.

V. 1. 4. A program megvalósítását szolgáló eszközök

A gyermekek tevékenységéhez **szükséges eszközök** biztosítása nélkül nem valósíthatók meg a kitűzött célok, feladatok.

A gyermeki tevékenységet közvetlenül segítő eszközök

Mozgástevékenységet segítő: megfelelő méretű torna és kézi szerek. Mennyiségét szertől és eszköztől függően csoportonként határoztuk meg.

Játéktevékenységet segítő: a játékszer játékeszközzé funkciója által válik, vagyis az által, hogy a gyermek játéka során alkalmazza. A játékeszközök és játékszerek egyaránt a játékot szolgálják.

Játékszerek lehetnek:

- kész játékszerek (valóság kicsinyített modelljei),
- félkész játékszerek (építőelemek, különböző anyagok, amelyből eszközt készít), mindennapi élet egyes használati tárgyai. Ezek a gyakorló (vagy funkciójáték), a mozgásos, a dramatikus, a szerep (utánzásos), az építő, a szellemi, és a népi játékok segítői.

Egyéb tevékenységet segítő eszközök:

Az irodalmi nevelést, a vizuális nevelést, az ének-zenei nevelést, a környezeti nevelést és a matematikai nevelést, valamint a munka jellegű tevékenységeket szolgálják.

A játékszerek és más tevékenységet segítő eszközök kiválasztása, a gyermek tevékenységébe való bekapcsolása az óvónőtől pedagógiai tudatosságot követel. A **gondosan megválasztott** és a **rendelkezésre álló eszközök** elősegítik a **gyermek személyiségének** fejlődését, a tevékenységek sokoldalú, sokszínű végzésével.

V. 2. Tervezés

A gyermekek óvodában töltött idejét tudatosan, életkori és egyéni szükségletek figyelembevételével tervezzük.

Feladatunk, hogy minden gyermeket az adottságainak és egyéni képességeinek megfelelően az optimális fejlettségi szintre juttassuk. E munka a gyermek fejlettségi szintjének megismerése után a **fokozatosság** és **tervszerűség** elvei alapján érvényesül.

Az **életkori jellemzők** és a gyermekek **egyéni fejlettségbeli** eltéréseire alapozva - a szabadjátékot kivéve – ajánljuk fel a tevékenységeket (differenciálás).

A **cél** és a **feladatok** ismeretében a fejlesztést projektekben tervezzük. A projekteket tevékenységekre lebontva a csoportnaplóban rögzítjük.

A gyermekek egyéni fejlesztését félévre tervezzük és értékeljük. Fontos, hogy feljegyzéseket vezessünk a gyermek fejlődési üteméről, hogy konkrét megfigyelések adjanak alapot az egyéni differenciált fejlesztés megtervezéséhez.

V. 2. 1. Az óvónő által felajánlott tevékenységek szervezeti keretei

1. **Választható tevékenységek:** a szabad játék keretein belül, annak zavarása nélkül, spontán helyzetből, gyermeki kezdeményezésekből vagy felajánlással, indirekt módon történik a tevékenységek célirányos fejlesztése.

Az óvónő több tevékenységközpontban ajánl fel lehetőségeket, amelyekből választhatnak a gyerekek. A tevékenység befejezését követően érdeklődésüknek megfelelően váltanak.

2. A mozgásfejlesztés minden korcsoportban **kötelező** az egyéni képességek figyelembevételével.

A felajánlott tevékenységek formái

A gyermekek a tevékenységeket átgondolt felajánlásaink alapján saját döntésüknek megfelelően **egyénileg** vagy **mikrocsoportban** végzik. A mikrocsoportos együttműködés lehetőségei a gyermekek szocializációjának minőségétől is függenek. Az életkori jellemzők, az egyéni fejlettség, a tevékenységek jellege befolyásolja a formákat.

A tervezés dokumentumai:

Dokumentum megnevezése	Időtáv	Tartalom	Módszer	Készítéséért felelős
Helyi Pedagógiai program	Hosszú távú 2018. szeptembertől 2023 augusztusáig.	Pedagógiai stratégia, célok feladatok, nevelési tartalmak, fejlődés várható jellemzői óvodás kor végére, legitimáció.	Dokumentum készítés	Óvodavezető
Munkaterv	1 év szept.1.-aug.31-ig	Éves ped. munka operacionalizált cél és feladatrendszer.	Felépítés tervezési munka	Óvodavezető
Projekt tervek	1 év szept.1.-aug.31-ig	Ptojektek tartalma témákra, tevékenységekre bontva.	Egymásra épülő logikai rendszer anyaggyűjtés	Valamennyi óvónő
Csoportra szóló nevelési terv	1 évre készítjük	Egészséges életmódra nevelés, gondozás, mindennapi élet feladatai, társas kapcsolatok, érzelmi nevelés , munka, játék gyermeki tevékenységei .	A Helyi nevelési pr. tevékenységeinek tervezése	Valamennyi óvónő csoportjára vonatkozóan
Csoportra szóló szervezési feladatok tervezése	Projekttek szerint	A tevékenységekhez kapcsolódó programok, ünnepekkel kapcsolatos teendők, eszközök készítése, biztosítása aktuális feladatok.	Idő és tevékenység tervezés	Valamennyi óvónő
Tevékenységek tervezése	Projekttek szerint	Tevékenységforma, anyag ismétlő anyag, feladat, módszer, eszköz, munkaforma	Projektterv	Valamennyi óvónő
Fejlesztési napló	Óvodában tartózkodás ideje alatt végig	A dokumentum által meghatározottan. Vezetésével kapcsolatos követelmények: Először-óvodába lépést követő 3 hónapon belül. Havonta a gyermek fejlődéséről. Évente egy gyermekrajz csatolása	Kategóriarendszeres megfigyelés, összegzés	Valamennyi óvónő
SZMSZ és kötelező mellékletei	2018.november 15-től visszavonásig	Hatályos törvények és jogszabályok alapján	Belső szabályozás	Óvodavezető
Házirend	2018. szept. 1.	Szabályos törvények és a belső rend alapján	Szabályozás	Óvodavezető

A tanulás tervezésének éves elosztása

Az óvodát megkezdő 2,5 - 3 éveseknek november 1 napjától – május 31-ig tartanak a tervezett tevékenységek, a további korcsoportokban szeptember 1 – szeptember 15 napjáig ismétlő, szeptember 15 napjától – május 31-ig új anyagot, ismeretet is tartalmazó tevékenységeket, projekteket tervezünk. Június 1 – augusztus 31-ig nyári tevékenység tervezetet (projektet) készítünk.

V. 2. 2. A tevékenységek időkeretei

Napirend

A napirendet a **stabilitás** és a **rugalmasság** jellemzi.

A stabil pontokat a rendszerességet, az azonos időben visszatérő tevékenységek jelentik (étkezés időpontja, a szabad levegőn tartózkodás, a játék tevékenység időtartama). A rugalmasság vonatkozik alkalmanként az adódó lehetőségek kihasználására. Figyelembe vesszük a gyermek alapvető biológiai szükségleteinek rugalmas kielégítését.

Az egész nap folyamán a **folyamatosságra** törekszünk - igyekszünk kiküszöbölni a tétlen várakozást, a szükségtelen sorakozást -, de az elkerülhetetlen várakozáshoz a gyerekek fokozatosan szokjanak hozzá.

Az évszakhoz igazodó napirendet rugalmasan alakítjuk.

A játékidő biztosítását a téli hónapokban különösen fontosnak tartjuk, mivel a gyermekek több időt töltenek a csoportszobában és kisebb a mozgástér.

A gyerekeknek lehetőséget nyújtunk a napi tevékenységekbe integrálva a játékos angol nyelvtanulásra és a mozgásfejlesztésre.

Az óvoda javasolt napirendje:

7⁰⁰-7³⁰

Gyermekek fogadása az ügyeletes csoportszobában, szabad játéktevékenység

7³⁰-11⁴⁰

Személyes odahajlás, beszélgetés, szabad játéktevékenység a csoportszobákban

Részképességek fejlesztése egyéni szükséglet szerint, differenciálás

Testápolási tevékenységek, folyamatos tízórai felmenő rendszerben

Kötetlen, kötött tevékenységek:

Verselés, mesélés

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Mozgás

A külső világ tevékeny megismerése (matematikai tartalommal)

Munka jellegű tevékenységek

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Egyéni fejlesztések, mikrocsoportos tevékenységek

Sószoba látogatása

Szabadban:

Udvari játékok, szervezett és szabad mozgás, séta, kirándulás, megfigyelések

11⁴⁰-17⁰⁰ Testápolási tevékenységek, ebéd
Pihenés
Altatás mesével, zenével
Ébredés, testápolási tevékenységek, uzsonna
Szabad játéktevékenység a csoportszobákban, az udvaron
Fakultatív tevékenységek
Részképesség fejlesztés, egyéni, vagy mikrocsoportos formában

Hetirend

Hetirendünk az óvodai csoportokban lehetőséget nyújt szokásrendszerünk segítségével az óvodás gyermekek mindennapi életének megszervezéséhez. Mindez biztosítja a folyamatosságot, rendszerességet, nyugalmat.

A hetirend kialakításának szempontjai:

- Minden nap lehetőséget biztosítunk az éneklésre, vizuális tevékenységekre, verselésre, mesélésre, a külső világ tevékeny megismerésére mikrocsoportban, mindezt kötetlen formában.
- A szabad játék szerepét elsődlegesnek tartjuk, ezért elegendő időt biztosítunk az elmélyült, nyugodt játékhoz.
- A különböző tevékenységeket a komplexitás figyelembevételével szervezzük meg.
- A hetirendben állandó helye van a szervezett mozgásos tevékenységnek hetente egy alkalommal (tornaszobában). Napi rendszerességgel mozgásos játékokat szervezünk.
- A tevékenységek megszervezésénél törekszünk a tervszerűség, a folyamatosság, a rugalmasság, mint szempontok betartására.

V. 3. Tevékenységek

Az a törvényszerűség, hogy a személyiség tevékenységek során fejlődik, azt igényli, hogy maximális lehetőséget kell biztosítanunk a gyermekeknek az erre a fejlődési szakaszra jellemző tevékenységi formák végzésére.

Az elmúlt évtized során fokozatosan át- és felértékelődött a játék szerepe az óvodai nevelés folyamatában.

V. 3. 1. Játék

A 3-7 éves gyermek **legfőbb tevékenységi formája**, amely az **egész óvodai nevelést átszövi**. A kisgyermekkor legfejlesztőbb tevékenysége, ezáltal az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A valóságot tükrözi, áthatja a mindennapos tevékenységeket, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység.

A játék értelmezése

A játék az előzőek alapján fejleszti a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget, ezenkívül élményt adó tevékenység.

A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában újraéli.

A játék az óvodás gyermek legfontosabb és semmivel nem helyettesíthető, legfejlesztőbb tevékenysége. Szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat, a kisgyermek elemi pszichikus szüksége, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

Integráló tevékenység, amelyet végigkísér a **tanulás** és a **munka** néhány jellemzője. A spontán tanulás színtere. Játék közben számtalan ismerettel, tapasztalattal gazdagodnak a gyerekek, számtalan információt adnak önmagukról, belső világukról, kellemes és kellemetlen élményeiről.

Itt alakulnak társas kapcsolataik, gazdagodnak szociális érzelmeik, világról szerzett ismereteik.

A játék kiemelt jelentősége az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység szervezésben is megmutatkozik.

Nem a tevékenységek játékossá tétele a cél, hanem a játékban rejlő fejlesztő hatások maximális kihasználása.

A játékhoz megfelelő helyre és időre, egyszerűen alakítható, a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő eszközökre, anyagokra, játékszerekre, élményszerzési lehetőségekre van szükség.

Feladatunk, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőséget biztosítsunk a különböző játékformákhoz, a gyakorlójátékhoz, a szimbolikus- és szerepjátékhoz, konstruáló játékhoz, a szabályjátékhoz.

Az élményszerű, elmélyült gyermeki játékot az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett, a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. Fontosnak tartjuk a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.

Az, hogy az óvónő milyen funkciót töltsön be játékidőben - csendes szemlélő, vagy aktív résztvevő - mindig maga a játékhelyzet dönti el.

A játék fejlesztő hatásának ismerete nélkülözhetetlen az óvónő tervező és megvalósító munkájához.

Játékfajták:

A játék fontosságának állandóságát bizonyítja, hogy az óvodapedagógia a játékot a benne uralkodó tevékenység tartalma szerint osztja fel több évtizede.

a/ Gyakorló vagy funkciójáték

Játékszerekkel, különféle anyagokkal végzett gyermeki manipulációk.

Véletlen, mozgásból, cselekvésből fakadnak. Az újszerű cselekvések ismétlése, szerzett örömök miatt a gyermekek nehezen hagyják abba. E játék elsősorban a gyermekek mozgásigényének és manipulációs vágyának kielégítésére szolgál.

b/ Építőjáték

A gyerekek különféle építőelemekből, konstrukciós játékokból építményeket, játékszereket, tárgyakat alkotnak. A spontán készült építményeket fokozatosan felváltja a bonyolultabb alkotások létrehozása, az elképzelt tárgy pontos megközelítése, a gyermekeknél megjelenik a játékfajta keretében is az eredményességre törekvés. Például előre eltervezik mit fognak készíteni.

Az építőjáték produktumait a gyerekek felhasználják más játékfajtáknál.

c/ Szerepjáték:

A szerepjátékban vagy utánzó játékban a gyermekek a tapasztalataikat, eddigi ismereteiket, elképzeléseiket, hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A **felvállalt szerepen** - állatok és emberek is lehetnek - **keresztül ábrázolják a valóságból számukra fontos mozzanatokot.**

A gyermekek fejlődésük során egyre tökéletesebben utánozzák, valósítják meg játékaikban az őket körülvevő közvetlen és közvetett környezetükben élő emberek munkáját, emberi magatartását. E játék segíti a legjobban az emberek közötti **társas kapcsolatok** fejlődését, az **alá - fölérendelt szerep elfogadását**.

d/ Dramatikus játék:

A gyermekek elsősorban irodalmi élményeiknek szabadon választott, kötetlen formában történő feldolgozása a dramatikus játék. A **mesék hőseinek** - a saját elgondolásuknak megfelelően - vagy a szerepben **ábrázolt személynek a tipikus vonásait reprodukálják**.

A dramatikus játék segíthet az **emberi kapcsolatok formálásában**, a helyes **viselkedési minták elsajátításában**, **negatív élmények feldolgozásában**. Ezek elsősorban, óvónői kezdeményezésre történnek. A gyermekek spontán vesznek részt benne. Így észrevétlenül segítheti viselkedésük alakulását is.

A dramatikus játék fejlődésében fokozatosan előtérbe kerül a szerep minél tökéletesebb eljátszására törekvés.

e/ Mozgásos játék:

Domináns eleme az aktív mozgás.

A mozgásos játékok felölelik a gyermek természetes mozgásának minden formáját és ezek kombinációját. A gyermekek általános fizikai fejlődéséhez szükséges mozgásingerek biztosítását szolgálják.

E játékban a **gyermekek rendszerint közös erőfeszítéssel, kölcsönös együttműködéssel**, változó helyzetekből adódó lehetőségek kihasználásával **vesznek részt**.

A különféle eszközökkel egyedül vagy társakkal végzett játékok (szánkózás, kerékpározás, labdázás, stb.) elsősorban a gyermekek **mozgásfejlődését, téri tájékozódását** segítik.

A mozgásos játékok tartalmának gazdagsága, a feladatok változatossága, és életszerűsége, a mozgások széles skálája, intenzitása és szellemi fejlesztő hatása miatt fontos az óvodai nevelésben.

f/ Szabályjátékok

A szabályjátékok az alkotó játékok fejlődése kapcsán alakulnak ki. Tartalmában nem a művelet, a szerep a rögzített, hanem a **szabály és a feladat**. Feltétele a játékfeladat fokozott tudatosítása és kiemelése, továbbá a játékszabályok érvényesítése.

A játéktevékenység meghatározott eredmény elérésére irányul. A szabályok betartása morális magatartási követelményeket visz be a gyermekek tevékenységébe. A feladatok megoldása közben jelentkezik először a gyermekeknél az önértékelés mozzanata.

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése

- Jó napirend kialakításával biztosítjuk a szabad játék túlsúlyának érvényesülését, hosszantartó, zavartalan játékidőt és a gyermekek számára a fejlettségüknek megfelelő játékeszközöket, a megfelelő csoportlégkört.
- A gyermeki fantáziát segítő anyagok, eszköz élményszerző lehetőségek álljanak a gyermekek rendelkezésére. A játékeszközök folyamatos bővítésére és fejlesztésére törekszünk.
- A szabad játékokhoz megfelelő helyet, egyszerű, alakítható, gyermeki fantáziát kibontakoztató anyagokat, eszközöket, játékszereket biztosítunk, melyek lehetőséget adnak a különböző játékformákhoz: gyakorló játék, szimbolikus szerepjáték, barkácsolás, dramatizálás, bábozás, szabályjáték, konstruáló építőjáték, udvari játék.
- Az óvónő tudatos irányító, segítő jelenléte mindig a játszóik igényeihez igazodik, utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.
- Az óvónő szituáció érzékenysége, segítse elő a különböző fejlettségű és képességű gyermekek együttjátzását, a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- játékokban kitarthatóak, képesek több napon át egy játéktémában együttesen részt venni
- képesek különböző szerepeket kitalálni, azokat megformálni, elosztani
- játékok témájukban, tartalmukban gazdag, színes, elmélyült
- ismert meséket dramatizálnak, báboznak

- önállóan kezdeményeznek szabályjátékokat, a szabályokat elfogadják, betartják és betartatják
- képesek bonyolult építmények létrehozására, kreatívak
- szóbeli kifejezőképességük gazdag, kulturált és érthető
- társas viselkedésükben megjelennek a kulturált viselkedési szabályok
- a tevékenységek közben egymásra figyelnek, a játékeszközökre és az alkotásokra is vigyáznak
- játékukban megjelenik az érzelmi megnyilvánulás
- játék közben természetes beszédmodorban, egymást meghallgatva beszélnek
- élményeiket, tapasztalataikat a játékba ágyazva megélik

V. 3. 2. Tanulás

Célja: A KOMPETENCIAFEJLESZTÉS,

Az óvodai tanulás tevékenységekben valósul meg. Amely gyermek részt vesz a kínált, választott tevékenységben fejlődik, mert:

- képességei tevékenységek közben funkcionálnak
- eközben tényeket és összefüggéseket tár fel
- tapasztalatokat szerez
- ezek a tapasztalatok tanulást eredményeznek

Így önmagát fejleszti, teljes aktivitásával belefeledkezve a tevékenységbe. Olyan tevékenység repertoárt kínálunk a gyermekek számára, amely találkozik érdeklődésükkel, kíváncsiságukkal, vágyaikkal, késztetéseikkel. Így érjük el, hogy a gyermekek teljesen nyitottá váljanak teljes önfejlődésük kibontakoztatása felé.

A tanulás feltétele a gyermek:

- tevékenységekbe ágyazott aktivitása
- sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségeinek biztosítása

Az óvodai tanulás célja:

- az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése
- tapasztalatainak bővítése, rendezése
- problémamegoldó képesség fejlesztése

- a tudás iránti vágy kialakítása
- társadalmi szokások, magatartásformák megismerése

A tanulás lehetséges formái:

- az utánzásos minta-és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás
- spontán játékos cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által támogatott megfigyelés, tapasztalatszerzés
- gyakorlati problémamegoldás

Hisszük, hogy képesek vagyunk egy olyan tevékeny, gazdag óvodai életet megteremteni, melyet áthatnak a játékos elemek, motívumok, ahol jellemző az **életkorhoz nélkülözhetetlen játékos óvónői beállítódás, a gyermekek játékos hangulatának, játékorientáltságának tiszteletben tartása.**

A gyermek személyiségének kibontakozását pozitív értékeléssel segítjük, támogatjuk és lehetőséget adunk az önálló véleményalkotásra.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- sokrétű, jól használható tapasztalatokkal, ismeretekkel rendelkeznek az őket körülvevő világról, azok alkalmazására képesek
- problémamegoldó gondolkodásra képesek
- kialakultak a tanuláshoz szükséges készségek, képességek, akarati tulajdonságok (önállóság, feladattudat, kitartás, monotonia tűrés, ítélőképesség)
- érdeklődők, kíváncsiak, él bennük az iskola, a tanulás iránti vágy
- gondolataik megfogalmazására képesek
- a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés
- megjelenik a szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van

V. 3. 3. Munkajellegű tevékenységek

Az **életre való felkészítés** nem nélkülözheti a munkatevékenység lehetőségeinek kiaknázását, az óvodai élet területén sem. **A munka az óvodás gyermek számára játékos jellegű**, gyakran nem is választható szét a játék és a munkatevékenység.

A gyermeki munka a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Főbb területek:

- **Önkiszolgálás:** a gyermek saját személyének a kiszolgálása - öltözködés, tisztálkodás stb. - az egészséges életmód kialakítását segíti elő.
- **Óvodai közösségért végzett munka jellegű tevékenységek:** Felnőtt munkájának segítése, terem átrendezés, naposi munka, környezet rendben tartásához kapcsolódó tevékenységek.

A munka jellegű tevékenységeket a felnőttekkel együttműködve, pozitív megerősítéssel, eleinte játékos formában a "munkafolyamatok" **fokozatos** bevezetésével oldjuk meg.

- **Naposi munka: ennek konkrét tartalmi meghatározása az adott gyermekcsoport képességétől függ.**

E keretek közé tartozik: terítés, teremrendezési feladatok

A naposi megbízatások rendjét, és tartalmát óvodánkon belül azonos elvek alapján határozzuk meg.

A megfelelő méretű eszközök beszerzése, biztosítása fontos, hogy a gyermekek pontosan és szívesen dolgozhassanak.

A gyermekekre bízott feladatok figyelemmel kísérése következetességet, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést kíván az óvónőtől és a dajkától egyaránt.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- szívesen vállalkoznak a változatos munkafajták során egyéni és együttes feladatok teljesítésére
- szívesen segítenek a felnőtteknek és társaiknak

- felelősséggel, kötelesség teljesen és kitartóan végzik a rájuk bízott feladatokat
- képesek saját és mások munkájának értékelésére, elismerésére
- igényessé válnak saját maguk és a környezetük rendjére, képesek személyi tárgyaikat elrendezni, tisztán tartani
- az alkalmazott eszközöket, szerszámokat rendeltetésszerűen használják, megnevezik azokat, képesek kiválasztani a munkaeszközöket a konkrét tevékenységnek megfelelően
- Örömmel vesznek részt az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódó munkákban

V. 3. 4. Az óvodai nevelés főbb területei

Mozgás

Célja: a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése, a társra figyelés fejlesztése játékos formában. Cél továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodóképességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

A mozgás feladata:

- a gyermeki **szervezet** sokoldalú, **arányos fejlesztése**
- a **vázizomzat erősítése**
- a **helyes testtartás kialakítása**
- a mozgás iránti igény **felkeltése**
- a mozgás **megszerettetése**
- a **mozgásigény** sok játékkal és egyéb természetes mozgással való **kielégítése**
- a **testi képességek** fejlesztése
- mozgáson keresztül az **értelmi struktúrák, szociális képességek fejlesztése**
- **egészséges életvitel kialakítása**

Speciális képességek fejlesztése:

- mozgásfejlesztés
- testsémafejlesztés
- észlelésfejlesztés

- verbálisfejlesztés

A mindennapos testmozgás feladata:

- A szervezet felfrissítése, megmozgatása játékos formában.

Anyaga:

- lehet a már megismert gimnasztikai gyakorlatok,
- **mozgásos játékok,**
- a kettő kombinációja,
- zenés gimnasztika.

Főbb szervezési feladatok:

Tavasztól őszig a foglalkozások lehetőség szerint a szabadban történnek, más időszakokban pedig az óvoda tornaszobájában.

A tevékenységek **tartalmi felépítését** minden óvodapedagógus maga határozza meg **csoportjára lebontva.**

Az óvodai testi nevelés mozgásanyaga:

Ismert az a törvényszerűség, hogy csak megfelelő erősségű inger hatására következik be a fejlődés a szervezetben. Ennek figyelembevételével szükséges megválasztani a mozgásanyagot, amellyel megoldhatók az óvodai testi nevelés feladatai.

A tervezés és a megvalósítás során az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

- megfelelő gyakorlási lehetőség,
- elegendő ismétlési alkalom,
- fokozatosság.

A **gyakorlatok** végrehajtásának fokozatait, fajtáit a **gyermek képességeihez igazodva** állítjuk össze.

A gyakorlatok nehezítése, bonyolulttá tétele kézi szerekkel és tornaszerekkel történik.

A gyermek állóképességének fejlesztése érdekében a mozgásos játékok tervezésénél az utánzó, futó, fogó- és versenyjátékok dominálnak.

Játékban gazdag, fegyelmezett légkörű, kellő aktivitást biztosító tevékenységmodellekben dolgozunk.

Az egész év folyamán a tevékenységek során fontos a mozgásos **játékok** alkalmazása és lehetőségeinek kihasználása. E játék során megtanulhatnak a gyermekek egymás testi épségére vigyázni, más győzelmeinek, sikereinek örülni. Így **ügyesednek, önbizalmuk** nő és kellő **bátorságra** tesznek szert.

A mozgás fejleszti:

- erőt,
- állóképességet,
- gyorsaságot,
- ügyességet,
- egyensúlyérzéklet,
- téri tájékozódó képességet,
- reakcióképességet
- kinezetikus képességet

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- a mozgásos játékok során betartják a szabályokat
- a térben és időben tudnak tájékozódni, ismerik az irányokat
- a gyerekek teljesítőképessége nő, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé válik
- cselekvőképességük gyors, a mozgásban kitartóak
- megértik az egyszerű utasításokat

Verselés, mesélés

A gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez hozzájárulnak a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és a szavak egységével a gyermeknek érzéki, érzelmi élményeket adnak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó lehetőséget, megfelelő alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

Fontosnak tartjuk a gyermek saját vers- és mesealkotását, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálását, mely az önkifejezés egyik eszköze lehet. A kisgyermek mentális higiéniájának nélkülözhetetlen eleme a mindennapos verselés, mesélés, mondókázás.

Az óvodában helye van a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt.

Mivel az irodalom közege a nyelv, ezért lényeges, hogy nyelviileg tiszta és **esztétikailag értékes** mesét, verset halljanak a gyerekek.

Mese, vers

A mese:

- Segít kialakítani az óvodás gyermek szemléletmódját és világképét.
- Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást, megoldást kínál.
- Szemléletmódja a tárgyi világot megeleveníti, áttelekesíti; mágikus világképe, mely tele van csodákkal, átváltozásokkal a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldja.

Mindez ráébreszti a gyermeket a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kontaktus során a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás fejlesztő hatással bír belső képi világára. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Valljuk, hogy mesélni, verselni, minden nap szükséges az óvodában.

A vers:

A **3-4 éves** gyermekeket a vers ritmusa, zeneisége ragadja meg, **4-5 éves** kortól a vers hangulati színezete is hat rájuk.

A mese, vers kiválasztása - egész évre - körültekintő, átgondolt munkát igényel. Mindenkor a gyermekek érdeklődése, fejlettsége a meghatározó.

Tartalmát tekintve legyen:

- évszak hangulatát kifejező
- ünnepek köszöntését szolgáló
- állatokról szóló
- tréfás, humoros hangulatú
- tündérvilágot megjelenítő

- a mai életet ábrázoló

Lehetőséget teremtünk a gyermekek önálló szöveg és mesemondásához. Elősegítjük, hogy megfelelő eszközökkel el is játszassák a gyermekek a nekik tetsző meséket.

A gyakori ismétlést, a mese többszöri feldolgozását kedvelik az óvodások, erre tekintettel vagyunk.

Biztosítjuk a **bábozás és a dramatizálás** feltételeit is, mivel mindkettő szorosan kapcsolódik a meséléshez, verseléshez.

Az irodalmi élmények feldolgozását elősegítjük különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával.

Fontosnak tartjuk a gyermek saját vers- és mesealkotását, annak mozgással és/vagy ábrázolással kombinálását, mely az önkifejezés egyik eszköze lehet.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- a gyerekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat
- a mesék, versek, mondókák elmondására egyéneként is vállalkoznak
- igényük van a mesehallgatásra, megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik
- szívesen mesélnek, báboznak illetve önállóan is ki tudnak találni verseket, történeteket
- a meséskönyveket önállóan és hosszan nézegetik, egymásnak mutogatják

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célja: A gyermekek élmény - fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek térforma - szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása, eszközhasználatuk fejlesztése, finommotorika fejlesztése, az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása.

Feladatunknak tartjuk, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés **külső** feltételeit. A gyermekek számára megszokott és elérhető helyen mindig álljon rendelkezésre mindenféle anyag, eszköz, amivel a gyermek fantáziájának megfelelően dolgozhat, alkothat.

A tevékenységek megszervezésének pedagógiai alapjai:

- az évszakok változásai

- a természet szépségei
- a gyermekek által megérthető világ tárgyai, eseményei
- ünnepek (melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják a fantáziájukat)

E tevékenység során maximálisan biztosítjuk az **önállóságot**. Nem tévesztjük szem elől, hogy főként **bátorítást, útmutatást, dicséretet és támogatást** igényelnek a gyerekek.

A tervezésnél, szervezésnél arra törekszünk, hogy a gyermekek:

- képi, plasztikai kifejezőképességét
- komponáló, rendező, térbeli tájékozódó képességét
- élmény és fantáziavilág képi formában történő kifejezését
- téri-, formai-, színeképzését
- esztétikai érzékenységét, igényességét
- képi gondolkodását fejlesztjük

A fejlesztéshez nélkülözhetetlen a közösen átélt élmények biztosítása és az egyéni élmények aktualizálásának megragadása. A gyermekek környezetében végbemenő változások és azok színeinek megfigyeltetésével fejlesztjük a gyermek érzelmi világát, képérzékét, értelmi képességeinek dinamikus fejlődését, a szépség iránti igényét és értékkelő képességének alakulását.

A tevékenység irányításánál érvényesül:

- az egyéni bánásmód, differenciálás,
- fokozatosság, technikák nehezítése,
- komplexitás,
- szabadon választhatóság a különféle technikák megismerésével.

Ehhez szükséges:

- élmények (fantázia fejlesztése)
- hely biztosítása
- idő (mindennapi tevékenység során)
- jó minőségű, változatos eszközök

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése

- Az ábrázolás eszközei egész nap folyamán a gyermek rendelkezésére áll, összefonódik a játékkal, konstruálással, más művészeti és egyéb tevékenységekkel.
- A gyermek életkori sajátosságának és fejlettségének megfelelően az ábrázolótevékenységének megtervezése (téma, technika, milyen tapasztalatokra épül, stb.), a szükséges feltételek megteremtése (hely, idő, anyag, eszköz).
- A foglalkozások mindhárom korcsoportban kötetlenül egyéni és mikrocsoportos formában zajlanak.
- A témák megjelölésénél építünk a gyermek élményeire, tapasztalataira, fantáziájára, ötletgazdagságra.
- A technikákkal való ismerkedés során a fokozatosság elvét tartjuk szem előtt, biztosítjuk a változatos anyag használatát, előtérbe helyezzük a természetes anyagokat.
- Elsősorban a tevékenység, másodsorban az elkészült mű a fontos, amely felhasználható játékeszközként is.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Esztétikai érzékük fejlett, a képalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, a környezetükben látható esztétikus jelenségeket megfigyelik és gyönyörködnek benne.
- A gyermek alkotására jellemző a formagazdagság, a színek variálása, előszeretettel használják kedvenc színeiket.
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek érzékeltetni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket.
- Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, és a legegyszerűbb mozgások jelzései.
- Örülnek egyéni és közös kompozícióiknak
- Közös játékaikhoz játékeszközöket, kellékeket készítenek.
- Plasztikai munkáik egyéniék, részletezőek.

- Téralakításban, építésben bátrabbak, ötletesebbek, sokféle tapasztalattal rendelkeznek.
- A közös munkák értékelése során szóbeli véleményt alkotnak.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célja: a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, amely megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Az élményt nyújtó ének-zenei tevékenység során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. Az éneklés, a mondókázás általában egyidejű közös tevékenység. Ez a gyermek részéről fegyelmezettséget igényel.

Az ének-zenei tevékenység megvalósítása:

Fontosnak tartjuk a **tiszta éneklési készség** fejlesztését, a gyermekeket körülvevő világban a **zenei hangok** felfedeztetését.

A zenei hangok, zörejek, környezet tárgyainak hangjai jelen vannak más tevékenységek során is, nem szalasztjuk el a megfigyeltetésüket.

Az ének-zenei tevékenység fejleszti a gyermek **ritmus, hallás és komplex zenei képességeit, úgy mint:**

- egyenletes lüktetés érzékelését
- dalok, mondókák ritmusának érzékelését
- tempóérzéklet
- ütemérzéklet, különféle mozgások összekapcsolásával
- táncos lépések elsajátítását
- hangszínérzéklet
- dinamikai érzéklet
- éneklési készséget
- tonális érzéklet
- hangápolást, hangképzést
- formaérzéklet (motívumok hosszának megéreztetése)
- emlékezőképességet dalfelismeréssel, visszhangjátékkal

- improvizációs készséget, kreativitást (ritmikai, dallam játékok)
- belső hallást

Énekes játékok, dalok kiválasztásának szempontjai:

- kapcsolódjanak az évszakhoz, ünnepekhez
- könnyen elsajátítható legyen
- hangkészlete alkalmazkodjon a gyermekek életkorához, fejlettségéhez
- pozitív érzelmeket közvetítsen
- érzelmileg is rá tudjanak hangolódni a gyerekek

A gyermekeket megismertetjük az énekes játékokkal, népi mondókákkal, népi játékokkal, azok eljátszásával a népszokások apró elemeivel, amelyek segítik azok továbbélését.

A zenei tevékenységnek **nincs meghatározott** időpontja, időtartama. A **nap bármely szakában** a gyermekek hangulatának, kezdeményezésének **megfelelően alakulhat**.

A megvalósulás folyamata, feltételek megteremtése

- Nyugodt kényelmes hely, meghitt légkör megteremtése.
- Eszközök, kellékek, hangszerek biztosítása, motivációhoz, gyakorláshoz.
- Felkészülten, megfelelő hangmagasságban énekeljünk, hangszerjátékkal színesítsük a mindennapjainkat.
- Segítsük a gyermeket az önálló feladatmegoldásban, élményszerzésben, a felnőtt minta spontán utánzásával váljék mindennapi tevékenységgé az éneklés, zenélés.
- Vegyük figyelembe a gyermek fejlettségét, etnikai hovatartozását, ehhez mérten differenciáltan határozzuk meg a zenei fejlesztési feladatokat, pozitív megerősítéssel segítsük őket.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor legvégére:

- a gyerekek örömmel játszanak énekes játékokat
- ismerik a dalokhoz tartozó játékok szabályait

- igényük van az esztétikus mozgásra, ismerik az egyszerűbb táncos lépéseket, térformákat alakítanak az óvónő segítségével is
- önállóan használják az ütőhangszereket
- megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától. A különbséget kifejezik cselekvéssel, énekkel, mozgással
- a kezdő hangsúly kiemelése nélkül megérik a zenei motívum hosszát és azt mozgással szemléltetik
- dallamokat találnak ki versekhez, mondókákhoz
- szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak csoportosan és egyénileg is
- összehasonlítják és bemutatják a normál tempónál gyorsabbat és lassabbat
- felismerik a magas és a mély éneklés közötti különbségeket, ők maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni
- ismerik a halk és a hangos közötti különbséget. Tudnak halkán, hangosan énekelni
- felelgetős játékokat folyamatosan, segítség nélkül is el tudnak énekelni
- felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, motívumokról
- érzékenyek a természet és a környezet hangjára
- figyelmesen hallgatják a bemutatott élőzenét, a műzenei szemelvényeket és más népek dalait

A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenység célja: a közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti-, emberi-, tárgyi világ értékei iránt.

A környezet nem más, mint ami körül veszi az embert, aminek ő is alkotóeleme, amiben az élettere van, ahonnan az életfeltételeit biztosítja.

A környezet megismerését és védelmét nem határoljuk be előre meghatározott tevékenységekre, időkeretekre. Állandóan és mindenkor **folytonossággal jelenlévő tevékenységi forma** az óvodában.

Legfontosabb elvünk: mindent a természetes környezetben megfigyeltetni, és **tevékenykedtetni**, az összefüggéseket, változásokat megértetni, és ezáltal megfelelő ismeretekhez juttatni a gyermekeket.

Feladataink:

- a helyi sajátosságokra, tapasztalatokra építve a helyi környezeti elemek bevonásával a gyermeket körülvevő világ **személyes megtapasztaltatása**
- **szerepek, magatartási módok** megtanulása, viselkedési és életviteli stratégiák kialakítása és gyakoroltatása
- környezeti **értékek felismertetése**, fogalmak tisztázása
- olyan képességek fejlesztése, melyek szükségesek az ember és **kultúrája** megértéséhez (múlt és jelen)
- a környezet védelme érdekében a **tudatos, felelősségteljes cselekvés** kialakítása
- **segítsük elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában**
- biztosítsunk elegendő alkalmat, időt, helyet, és eszközöket a külső világ megismerésére

A gyermekeket a környezet megismerése során **matematikai tartalmú tapasztalatoknak**, ismereteknek is a birtokába juttatjuk. Megtanulják felismerni a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélnőképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemléletük.

A csoport heti rendjébe építve a gyermek vagy óvónő kezdeményezésére alapozva a napi időkereten belül bármikor történhet a tevékenység.

Az élethelyzetek, az élmények és bizonyos témakörök mindig természetes komplexitásukban kínálják számunkra a tennivalókat.

Lehetőséget adunk a gyermekeknek a többoldalú megtapasztalásra, érzékelésre, amelyek segítik majd a gyermekek igazán tartós ismeretét.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, ismerik a közlekedési eszközöket.
- Ismerik a környezetükben lévő intézmények rendeltetését és helyét.
- Felismerik és megnevezik a színek sötét és világos változatait.
- A tárgyak, jelenségek közötti szembetűnő összefüggést felismerik.

- Az ismert tárgyakat, jelenségeket össze tudják hasonlítani, otthonosan mozognak a tízes számkörben.
- A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik jellegzetességeiket.
- Ismerik a napokat és felismerik a napszakokat.
- Az általuk ismert állatokat csoportosítják, összehasonlítják, ismerik külső jegyeiket és hasznosságukat. Ismerik környezetük növényeit és azok gondozását.
- A téri tájékozódó képességük kialakul (jobb, bal, alá, fölé, stb.)
- Ismerik az alapvető viselkedés szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

VI. Az óvoda speciális feladatai

VI. 1. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Óvodánk vállalja – személyi, tárgyi feltételeit figyelembe véve a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, személyiségfejlesztését.

A gyermekek befogadásakor és azt követően figyelemmel kísérjük a sajátos nevelési igény okát, területét és súlyosságát.

Az óvodai nevelésünkben biztosítjuk a lehetőséget az ép és a sajátos nevelési igényű gyermekek természetes együttnevelésére.

A fogyatékoság mértékének megállapításához figyelembe vesszük a szakértői orvosi bizottságok, vagy a tanulási képességet vizsgáló bizottság szakértői véleményét.

Cél és feladat:

- harmonikus óvodai környezetben biztosítjuk a gyermekek integrált nevelését, esélyegyenlőségét
- a sajátos nevelést igénylő gyermekek egyénre szabott differenciált fejlesztésben részesülnek
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg, az elvárások igazodjanak az adott gyermek fejlődésének üteméhez

- biztosítjuk az egyenlő hozzáférést
- javul a gyermekek életminősége, a társadalmi beilleszkedése
- természetessé válik a gyermekek közötti különbözőség elfogadása

A fejlesztéshez szükséges humánerőforrással biztosítjuk a megfelelő külső szakembereket (Pedagógiai Szakszolgálat, ÉFOSZ).

Mivel a szakemberek ellátottsága nehezen megoldható, ezért szorgalmazzuk óvodapedagógusaink ez irányú szakvizsgáját.

Inkluzív pedagógia sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének elvei intézményünkben a 23/1997.(VI.4.) MKM rendelet alapján

Alapelveink:

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- Gyermekközösségbe csakis olyan sajátos nevelési igényű gyermek integrálható, aki a többiekkel együtt nevelhető.
- Olyan befogadó környezetet alakítunk ki, amelyben az integrációt elfogadja a gyermek, a pedagógus, a dajka és a szülő.
- Olyan tárgyi környezetet biztosítunk, ahol a sajátos nevelési igényű gyermekek biztonságban nevelkedhetnek.
- A sajátos nevelési igényű gyermeket a fejlesztés ne terhelje túl – az elvárások igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez.
- A fejlesztési tartalmakat a gyermekek fejlettségének megfelelően alakítjuk: sajátos fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, terápiás célú pedagógiai eljárásokat alkalmazunk és ehhez a legmegfelelőbb szervezeti megoldásokat biztosítjuk.
- A sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermekben is ki kell alakulnia az alkalmazkodó képességnek, akaraterőnek, az önállóságra való törekvésnek.
- Multiszenzorális fejlesztést alkalmazunk, amely magában foglalja a vizuális akusztikus, taktilis, kinezetikus, vesztibuláris, mozgásos észlelés és a motoros képességeket, beszédet (nyelvi készségek fejlesztése); az a terület, kap nagyobb hangsúlyt, ahol a lemaradás észlelhető.

Az együttnevelés során nagy hangsúlyt kap a játékban szerzett spontán tanulás, a társakkal való együttműködés, a kommunikáció fejlődési lehetősége, ami az élményen és mintán alapul, és elősegíti a szocializációt.

- Nevelőtevékenységünkkel elősegítjük a derűs, nyugodt tevékeny érzelmi biztonságot adó óvodai életet, mert ezzel hozzájárulunk, hogy a gyermekek képességeiket jobban ki tudják bontakoztatni.
- Munkánk szakszerű és eredményes ellátásához kikérjük a megfelelő szakemberek tanácsát, véleményét, melyet munkánkba beépítünk.

Célunk:

A természetes különbözőséget elfogadó fejlesztő hatású környezet megteremtése, az egészséges és sajátos nevelési igényű gyermekek kommunikációs készségének, részképességeinek fejlesztése, önállóságuknak, alkalmazkodó képességüknek fejlesztése, a szükséges speciális módszerek, terápiás eljárások alkalmazása, a sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztése érdekében.

Feladataink:

- személyi, tárgyi feltételek biztosítása sérülés specifikusan
- empátikus magatartás természetes különbözőségek elfogadása és elfogadtatása gyermekekkel, szülőkkel; érzelmi élet gazdagítása (élmények, mintakövetés, szocializáció)
- értelmi képességek területén mutatkozó hiányosságok, eltérések csökkentése, kiegyenlítése
- pszichikus funkciók, részképességek fejlesztése
- sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés differenciált módszerekkel
- egyéni fejlesztés – kétszemélyes kapcsolatban, mikrocsoportosan és makrocsoportosan
- a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakértői véleményében meghatározott diagnózis és javaslat alapján kell elkészíteni a fejlesztés rövidtávú tervét, melynek tartalmazni kell a célokat, feladatokat
- együttműködés a Szakértői Bizottsággal, Pedagógiai Szakszolgálattal (szakvélemény, kontrollvizsgálatok, tanácsadás)
- együttműködés a családdal, természetes különbözőségek elfogadása

A foglalkoztatási forma a napirendben:

- mikrocsoportos szervezett tevékenység
- óvodapedagógus által tervezett egyéni napirendben meghatározott időben
- fejlesztő pedagógus által vezetett fejlesztés
- logopédus által tervezett tevékenység

A fejlesztési terveket a gyógypedagógus készíti. A megvalósítás során felmerülő eredményekről rendszeresen konzultál az óvodapedagógus, a fejlesztőpedagógus, a gyógypedagógus és a logopédus.

A székértői vélemények alapján a diagnózis és fejlesztés irányai szerint a pszichológus segíti az óvodapedagógus munkáját.

VI. 2. A program gyermekvédelmi feladatai

A gyermekvédelem minden óvónő kötelező feladata!

A gyermekvédelmi munkát a gyermekvédelmi felelős koordinálja.

A gyermekvédelmi felelős gyermekekkel kapcsolatos feladatai:

A hátrányos helyzetű gyermekekkel:

- **A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felmérése óvodapedagógusok közreműködésével.**
- Nyilvántartásba vétel, a hátrányos helyzet típusának mérlegelése, ez alapján a további teendőkre javaslattevés.
- A hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése és adott esetben javaslattevés a további változtatásokra.
- A veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, intézkedések a hátrányos helyzetű gyermekek esetén.
- Tanácsadás szülőknek, óvodapedagógusoknak.
- A családok sajátosságainak figyelembevétele, családhoz illesztett segítségnyújtás megvalósítása.
- A szülőkkel saját problémáik felismertetése, megfogalmazása.
- Változtatási igényük felkeltése.

- A szülői kompetencia segítése.
- A szülők rávezetése az otthonteremtésre, a belső nyugalom megtalálására.
- Az értékek áthangolásának, a negatív események érzelmi feldolgozásának elősegítése.
- Szociális ellátások számbavétele.

A veszélyeztetett gyermekekkel:

- A veszélyeztetett gyermekek felmérése az óvodapedagógusok közreműködésével: nyilvántartásba vétel, a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése, ez alapján a további teendőkre javaslattevés; egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal.

Az intézmény valamennyi gyermekére vonatkozóan:

- Általános prevenciók tevékenységek az óvodát körülvevő szociális-, társadalmi környezet függvényében.
- A mentálhigiénés programok bevezetésének szorgalmazása.
- Szociális ellátások számbavétele.
- Minden esetben a gyermekek érdekeinek képviselése!
- A család széthullásának megelőzése, a család védelme.
- A gyermek családban történő nevelésének elősegítése, veszélyeztetésének, hátrányos helyzetének megelőzése és megszüntetése.

A gyermekvédelmi feladatok lebontása:

1. differenciált egyénre szabott személyiségfejlesztés,
2. hátrányok csökkentése,
3. szoros együttműködés a családdal, családlátogatás,
4. tájékoztatás a segítő szolgáltatások lehetőségeiről,
5. kapcsolatok kialakítása és tartása a külső segítő intézményekkel és szervezetekkel:
 - Gyermekjóléti Szolgálattal
 - Gyámügyi Hivatallal
 - Megyei Rehabilitációs és Tanulási Képességet Vizsgáló B.-al

- Pedagógiai Szakszolgálattal
 - Általános iskolák gyermekvédelmi felelőseivel
 - Gyermekorvossal
 - Védőnővel
6. szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek tehetséggondozása,
 7. odafigyelés a gyermekjóléti gondoskodásban részesülő gyermekekre,
 8. egészségvédő programok szervezése.

A megvalósítás stratégiája

Feltételek biztosítása:

- személyi: szakember ellátottság (továbbképzés), nevelőtestület fogadókészsége a változásokra
- tárgyi: fejlesztő eszközök, prospektusok, ismeretterjesztő anyagok
- anyagi: a megvalósításhoz szükséges pénzügyi feltételek megteremtése (költségvetés, pályázatok, jótékonysági rendezvények)

Megfelelő légkört alakítunk ki, a pedagógus és gyermek közötti érzelmi kapcsolatot megerősítjük és megteremtjük a segítő kapcsolat feltételeit.

Kapcsolat a szülőkkel:

- szülői támogatás megnyerése
- megfigyelés, beszélgetés, családlátogatás, előadások, fórumok, tanácsadás, konfliktuskezelés, tréningek, pótló -, korrigáló -, helyettesítő nevelés, értékközvetítés, drámapedagógiai elemek
- szülőkkel való kapcsolattartás módszerei: igény szerint személyes konzultáció, nyílt nap, szülői értekezlet, közös rendezvények (kirándulás, ünnepek)
- szülők bevonása óvodai programokba

Tevékenységek:

- kapcsolatok szintjeinek és gyakoriságának meghatározása
- ügyintézés (óvodai felvétel)
- nyilvántartás

A megvalósítás során elvárásaink:

- a gyermek kiegyensúlyozott személyiségfejlődése
- óvoda - iskola átmenet problémáinak csökkenése

Az értékelés

A fent megjelölt hatások értékelése megfigyeléssel, kérdőívvel, külső intézmények jelzései alapján történik.

VI. 3. A migráns gyermekek interkulturális nevelése

Migráns gyermek az a gyermek, akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelveink:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet.
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

A migráns gyermekek interkulturális neveléséből adódó feladataink:

- **Felkészülés a gyermek fogadására**

Felkészülésünk a szülőkkel és a gyermekkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik. A későbbiekben a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információkat is összegyűjtjük, szükség esetén utána olvasunk. Ezek az információk hozzásegítenek ahhoz, hogy jobban megérthessük a gyermek viselkedését, meghatározhassuk a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányait.

Ezeknek az információknak egy részét a csoportban dolgozó dajkával is megismertetjük.

- **Az érkező gyermekek empátiás fogadása**

A migráns gyermekek kezdeti viselkedését meghatározzák érzelmi beállítódásaik, és előzetes szocializációs tapasztalataik.

Ezért feladatunk:

- A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése. Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékékként való bemutatása a többségi gyermekek számára.
- A más kultúrákról, a vallásokról, a bőrszínről, az etnikai különbségekről szóló, életkornak megfelelő ismeretek bemutatását apró lépésekben, a gyermek érdeklődési körét – játék, mese, vers, ének, zene, tánc- figyelembe véve valósítjuk meg.
- A migráns gyermekeket segítjük a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

VI. 4. Tehetség gondozás

Az óvodáskorban konkrétan körvonalazható, kimutatható tehetségről nem beszélhetünk, inkább ígéretes képességekkel rendelkező gyermekeket nevelünk. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a tehetséges óvodás elsősorban gyermek.

Az óvoda fontosnak tartja, hogy megteremtse azt a feltételrendszert, ahol minden gyermek az egyéni képességeinek, készségeinek megfelelő fejlesztésben részesülhet, figyelembe véve a játék elsődlegességét.

Cél:

- A tehetséges gyermekek felismerése, egyéni képességeinek kibontakoztatása.
- Az egyenlő esély biztosítása minden gyermek számára a tehetség gondozásban.
- A tehetséggel összefüggő gyenge oldalak erősítése, az erős oldalak fejlesztése.
- A tehetség gondozás váljon a mindennapi nevelőmunka részévé.

Feladatink:

- Ingergazdag, motiváló környezet kialakítása, ahol a gyermekek egész nap tevékenykedhetnek, játszhatnak.
- Elfogadó, kiteljesedést segítő légkör megteremtése, ahol a gyermekek együttműködővé válhatnak.
- Az óvodába lépéstől kezdve a gyermekek teljes személyiségjellemezőjének, köztük a tehetségre utaló jeleknek a figyelemmel kísérése, spontán és célzott megfigyelések alkalmazásával.
- A szülői tapasztalatok, vélemények figyelembevétele.
- A tehetségígéretes gyermekek erős oldalának támogatása és az esetleges gyenge területeinek fejlesztése.
- A kevésbé motivált gyermekekben rejlő képességek felismerése és fejlesztése, hogy ők is sikerélményhez jussanak.
- Az egyénre szabott személyiségfejlesztés megvalósítása a differenciálással és innovatív tanulási módszerek alkalmazásával.
- A komplex fejlesztés megvalósítása a mindennapi játékban, a tevékenységekben megvalósuló tanulás folyamatába ágyazva a gyermek teljes személyiségének fejlesztésével.
- A gyermekek fejlesztése egyéni fejlesztési terv alapján történik.
- A gyermekek döntési szabadságának megteremtése a tapasztalat és élményszerzés gazdag lehetőségeinek biztosításával.
- A szülők tájékoztatása a gyermek fejlődéséről a vezetett dokumentumok alapján.
- A tehetséggondozás dokumentálása integrált megvalósítás esetén: A gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentációban.

Szülői igényeken alapuló tehetséggondozás a gyermekek számára.

Érintettek köre: valamennyi gyermek

Szervezeti keretek: mikrosoportos forma

Megvalósítás: szülői támogatással

VII. A fejlődés nyomon követése, a fejlődés jellemzői, a gyermek fejlettségi szintjének mutatói óvodáskor végén

VII. 1. A mérés-értékelés- a fejlődés nyomon követése

A gyermek fejlődését az óvodába lépéstől az iskolakezdéséig az erre szolgáló fejlettségmérő lapon követjük nyomon.

A gyermek fejlődésének értékelését csak akkor tudjuk hitelesen megvalósítani, ha jól ismerjük a gyermeket. A mindennapi tevékenységek során a gyermek megfigyelése alapján szerzünk információkat és szerzünk tapasztalatokat a gyermek fejlődésével kapcsolatban. Ez adja meg a fejlesztés alapját, azt a bázist ahonnan folytathatjuk további teendőinket, az egyéni fejlesztést. A fejlődési naplóban rögzítjük az egyéni fejlesztés irányát, módját, eszközeit. A gyermekek fejlődéséről az egyéni fejlesztési naplójukban írunk feljegyzéseket, készítünk fejlesztési terveket, melyeket félévente értékelünk. Értékelésünk kiinduló pontját az előző negyedéves terv eredménye képezi.

A gyermekek szüleit félévente tájékoztatjuk a gyermek fejlődéséről, amelyet a szülők minden esetben aláírásukkal igazolnak.

A mérés-értékelés eredményeit csoport szinten elemezzük, az így kapott eredményekből vonunk le következtetéseket gyermekeink fejlettségi szintjéről a különböző területeken.

VII. 2. A gyermek fejlettségi szintjének mutatói óvodáskor végén

A gyermek a belső érése, a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként óvodáskor végére, 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

Iskolakezdés feltételei:

- testi érettség
 - 6-7 éves korára eljut az első alakváltozáshoz
 - mozgása összerendezett, harmonikus
 - mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan tudja irányítani

▪ lelki érettség

- nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre
- érzékelése, észlelése tovább differenciálódik
- téri észlelése, vizuális, akusztikus észlelése, téri tájékozódása, térbeli mozgásfejlettsége fejlett
- testsémája kialakul
- megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, ami egyre nagyobb szerepet kap
- megjelenik a szándékos figyelem; fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele
- kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás
- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, elemi mennyiségi ismeretei vannak.

▪ szociális érettség

- kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására
- képes az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- feladattudata kialakulóban van, ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

VIII. Néphagyomány ápolás, népszokások

Nevelőtestületünk fontos feladatának tekinti a népi kultúra átörökítését, a néphagyományok ápolását, ezért évek óta foglalkozunk a népi hagyományok őrzésével. A gyermekek a hagyományokat, a népi kultúrát megismerve olyan pozitív élményt élnek át, melyek mintát adnak az elkövetkező időkre.

Cél:

Olyan élmények megteremtése, melyek elősegítik a kultúra befogadását, azoknak az ősi hagyományoknak a tiszteletét ébresztik fel, melyek az otthonhoz, a szülőföldre, gyökereinkhez kötnek.

Az óvodapedagógus feladata:

- Megtanítani szeretni és óvni a természetet, tisztelni az életet
- Megéreztetni a gyermekekkel, hogy milyen fontos a család, az összetartozás érzése
- Elültetni bennük az ünnepelni tudás képességeinek magvait
- A nevelés folyamatában a népi kultúra azon elemeinek beépítése, melyek igazodnak a gyermek életkori sajátosságaihoz, a mindennapi óvodai életet gazdagítják külsőségeikben és belső tartalmukban egyaránt

VIII. Boldogságóra foglalkozások

Cél:

A gyermekek érzelmi világának fejlesztése, melynek hatására sokkal magabiztosabbak lesznek, csoporttársaik felé nyitottabbakká válnak. Optimista, magabiztos, kitartó óvodások, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokot, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolások, majd felnőttek lesznek.

A foglalkozások témái:

- Hála
- Optimizmus
- Kapcsolatok
- Jócselekedetek
- Célok elérése

- Megküzdés
- Apró örömök
- Megbocsátás
- Testmozgás
- Boldogságfüzér

Egy-egy témát havi bontásban dolgozunk fel csoportonként.

IX. Érvényességi rendelkezések

A felülvizsgált és módosított, nevelőtestület által elfogadott és szakértői véleményezés, illetve óvodavezetői jóváhagyás után 2013. szeptember 1.-én került bevezetésre.

2015. szeptember hónapban a HPP a hatályos jogszabályoknak megfelelően felülvizsgálatra kerül.

Az óvoda pedagógiai programjának érvényességi ideje:

2013. szeptember 1-től 2018. augusztus 31-ig, az értékelés idejéig, illetve az esetleges visszavonásig.

A program módosításának lehetséges okai:

- A HPP nem felel meg a hatályos jogszabálynak
- A társadalmi változások és partneri igények szükségessé teszik /a szülői szervezet 50%-a kezdeményezi/
- A nevelőtestület legalább 51%-a kezdeményezi
- A törvény előírja
- A gyermekek személyiségfejlődésének kedvezőtlen változása visszavezethető a HPP alkalmazására

A programmódosítás előterjesztésének módja:

- A kezdeményező írásban benyújtja az óvodavezetéshez
- Az óvodavezető előterjeszti a nevelőtestületnek, mely módosításához a nevelőtestület 75%-nak igen szavazata szükséges

Kötelezettségek:

- A jóváhagyott HPP végrehajtása az óvoda minden dolgozójának munkaköri kötelessége.
- A HPP 1 példányát a vezetői irodáiban kell tartani, illetve a nevelőtestület minden tagjának rendelkezésére kell bocsátani
- A program iránt érdeklődőket tájékoztatni jogosultak:
 - az óvodavezető
 - szakmai munkaközösség vezető

X. Legitimációs záradék

- 1./ Közoktatási szakértő véleményezte: 2013.év hó... nap
- 2./ Egyetértését nyilvánította:
Szülői Munkaközösség 2013.év hó... nap
- 3./ Elfogadta:
Aranyalma Óvoda
Nevelőtestülete 2013.év hó... nap
- 4./ Tájékoztatásul megkapják:
Nyírpazony Község Önkormányzata
2013.év hó... nap
- 5./ Irrattári száma:
...../2013.

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

1. A nevelőtestület döntéséről készült jegyzőkönyv, mely/2013. számú határozatával elfogadta a Helyi pedagógiai programot, iktatószáma/ 2013.
2. A szülői szervezet véleményét bemutató/2013. iktatószámú jegyzőkönyv.
3. Szakértői vélemény iktatószáma/2013.

Nyírpazony, 2013. hó..... nap

.....

óvodavezető

XI. Felülvizsgálat

2015. szeptember hónapban a HPP a hatályos jogszabályoknak megfelelően felülvizsgálatra került, nevelőtestületünk véleményezte és elfogadta azt.

- 1./ Elfogadta:
Aranyalma Óvoda
Nevelőtestülete 2015. év hó nap
- 2./ Egyetértését nyilvánította:
Szülői Munkaközösség 2015. év hó nap
- 3./ Tájékoztatásul megkapják:
Nyírpazony Község Önkormányzata 2015. év hó nap
- 4./ Irattári száma: /2015.

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

1. A nevelőtestület döntéséről készült jegyzőkönyv, mely/2015. számú határozatával elfogadta a Helyi Pedagógiai Programot, iktatószáma/2015.
2. A szülői szervezet véleményét bemutató/2015. iktatószámú jegyzőkönyv.

Nyírpazony, 2015. hó nap.

.....
óvodavezető

A programmódosítás időpontja:

A legitimációs eljárás alátámasztását igazoló dokumentumok:

1. A nevelőtestület döntéséről készült jegyzőkönyv, mely/2018. számú határozatával elfogadta a Helyi pedagógiai programot, iktatószáma/ 2018.
2. A szülői szervezet véleményét bemutató/2018. iktatószámú jegyzőkönyv.
3. Szakértői vélemény iktatószáma/2018.

Nyírpazony, 2018. hó..... nap

.....
óvodavezető

